Τὸ φύλλον δραχ. 2,50 καὶ διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν 2½ πέννες.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστώμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς ἐτό κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεῖς παρασχὸν εἰς τὴν χώραν ὑπηρεσίας», καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀναγνωσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας».

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δραχμὰς 100. Ἑξάμηνος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατιμ. 50.— Ἀμερικῆς δολλάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἑξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩι 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἱουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 37ος | *Ἐν Ἀθήναις, 8 Νοεμβρίου 1930* | *Ἔτος 52ον.—Ἀριθ. 49*

ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΕΝΘΑΔΕ ΚΕΙΝΤΑΙ Ο ΒΙΣΜΑΡΚ ΚΑΙ Ο ΖΟΦΦΡ!

Ἰδοὺ ἡ πιὸ ἀπίστευτη καὶ περίεργη εἰκόνα. Ὁ τάφος τοῦ Βίσμαρκ κοντὰ στὸν τάφο τοῦ Ζόφφρ! Ὁ περίφημος, ὁ «σιδηροῦς» γερμανὸς ἀρχικαγκελάριος, ὁ δημιουργὸς τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας, ποὺ ἐργάστηκε τόσο γιὰ τὸ μεγαλεῖο τῆς παλιᾶς Γερμανίας τῶν Κάϊζερ κι' ὁ γάλλος στρατάρχης, ποὺ πολέμησε γιὰ τὴ συντριβὴ τῆς αὐτοκρατορίας αὐτῆς στὸν παγκόσμιο πόλεμο!

Πῶς λοιπόν; Οἱ δυὸ αὐτοὶ μεγάλοι ἄνδρες, ποὺ ἔζησαν σὲ διαφορετικὲς ἐποχὲς καὶ μὲ τόσο ἀντίθετα ἰδανικά, ἀναπαύονται στὸ ἴδιο κοιμητήρι καὶ μάλιστα ὁ ἕνας πλάϊ στὸν ἄλλον; Τόσο ἰδιότροπη ἦταν ἡ τύχη, ὥστε νὰ φέρει ἔτσι κοντὰ τὴν τελευταία κατοικία;

Ὄχι! Οὔτε ὁ καγκελάριος, οὔτε ὁ στρατάρχης ἀναπαύονται στὸ κοιμητήρι αὐτῆς τῆς εἰκόνας. Γιατὶ αὐτὸ δὲν εἶναι κοιμητήρι γι' ἀνθρώπους ἀλλὰ γιὰ... σκύλους! Μάλιστα! Ὑπάρχει καὶ τέτοιο νεκροταφεῖο καὶ βρίσκεται στὸ Χάρτσδαλ, προάστειο τῆς Νέας Ὑόρκης. Ἐκεῖ θάβουν οἱ πλούσιοι ἀμερικανοὶ τ' ἀγαπημένα σκυλιὰ ποὺ ψοφοῦν (... λάθος ἔκαμα, ποὺ πεθαίνουν) καὶ βάζουν ἀπάνω καὶ μιὰ ἀναμνηστικὴ πλάκα μὲ τὄνομά τους, καθὼς καὶ χρονολογία γεννήσεως καὶ θανάτου. Τάφοι δηλαδὴ μὲ τὰ ὅλα τους. Μερικοὶ βέβαια χαράζουν ἀπάνω καὶ κανένα συγκινητικὸ ἔμμετρο ἐπιτύμβιο. Καὶ σίγουρα τὸ παράξενο αὐτὸ κοιμητήρι θάχει κάτι τὸ ἀληθινὰ συγκινητικὸ καὶ μελαγχολικό, ὅπως καὶ τὰ κοινὰ κοιμητήρια. Γιατὶ καὶ τὰ ζῷα αὐτὰ ποὺ ἀναπαύονται ἐκεῖ θὰ εἶναι ἀπὸ τὰ ἔξυπνα καὶ πιστὰ ἐκεῖνα ζῶα, ποὺ ὅσο ἐζοῦσαν, εἶχαν ἀγαπηθεῖ σὰν ἄνθρωποι. Πόσο συγκινητικὴ λ. χ. εἶναι ἡ ἐπιγραφὴ αὐτή, ποὺ διαβάζεται στὸν ἕνα τάφο:

ΖΟΦΦΡ

Πιστὸς φίλος
καὶ σύντροφος
τῶν
ΤΖΩΝ καὶ Μ. Σ.

Ἡ τύχη, ποὺ τόσο τῆς ἀρέσουν τἀλλόκοτα παιγνίδια καὶ τὰ καταφέρνει θαυμάσια καμμιὰ φορά, κατάφερε καὶ τώρα νὰ βάλει τὸν τάφο ἑνὸς σκυλιοῦ ποὺ τὸ φώναζαν «Βίσμαρκ» πλάϊ-πλάϊ μὲ τὸν τάφο ἑνὸς ἄλλου, ποὺ τὸ φώναζαν «Ζόφφρ»!

* * *

Ἀλλὰ ἐκτὸς ἀπὸ τὴ Νέα Ὑόρκη, καὶ σ' ἄλλες ἀμερικανικὲς κι' ἀγγλικὲς πόλεις ὑπάρχουν τέτοια νεκροταφεῖα γιὰ ζῶα — σκυλιά, ἄλογα, γάτες κτλ. Οὔτε εἶναι ἀπορίας ἄξιο, ἂν συλλογισθῆ κανεὶς πόση ἀμοιβαία ἀγάπη συνδέει συχνὰ τὸν ἄνθρωπο μ' ἕναν ἔξυπνο, πιστό, εὐγενικό, χρήσιμο, ἢ κι' ἁπλῶς ὡραῖο κατοικίδιο.

Φαντασθῆτε λίγο νὰ γαπᾷ κανεὶς μιὰ γάτα, νὰ τὴν ἔχῃ μὴ στάξῃ καὶ μὴ βρέξῃ δέκα χρόνια, κι' ἄξαφνα νὰ τοῦ ψοφᾷ καί... νὰ τὴν πετᾷ στὸν τενεκὲ γιὰ νὰ τὴν πάρῃ ὁ σκουπιδιάρης! Ἔ, αὐτὸ ἡ εὐαισθησία τῶν ζωοφίλων, δὲν μπόρεσε νὰ τὸ ἀνεχθῆ. Κι' ἔτσι ἰδρύθηκαν αὐτὰ τὰ εἰδικὰ νεκροταφεῖα.

Ἐννοεῖται, ὅτι πολλοὶ διαμαρτυρήθηκαν γι' αὐτὴ τὴν ὑπερβολὴ τῆς ζωοφιλίας. Ἐδῶ, εἶπαν, ἄνθρωποι πεθαίνουν τῆς πείνας καὶ κινδυνεύουν νὰ μείνουν ἄταφοι γιατὶ δὲν ἔχουν τὰ «ἔξοδα», καὶ σεῖς πετᾶτε λεπτὰ γιὰ νὰ διατηρῆτε νεκροταφεῖα σκύλων καὶ γάτων; Ἀλλὰ ποιὸς τοὺς ἀκούει! Λίγα, βλέπετε, ξοδεύουν οἱ πλούσιοι κι' οἱ εὔποροι γιὰ τὰγαπημένα τους ζῶα, ὅσο ζοῦν καὶ χάθηκε ὁ κόσμος ἐπειδὴ θὰ ξοδέψουν κάτι τι ἀκόμα γιὰ ἕνα τάφο; Τὸ κάτω-κάτω — ἂς μὴν τὸ ξεχνοῦμε — ὑπάρχουν στὸν κόσμο ζῶα πιὸ χρήσιμα καὶ πιὸ ἀξιαγάπητα ἀπὸ πολλοὺς ἀνθρώπους...

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ ΧΑΡΜΟΣΥΝΟΣ

ΚΑΒΟΥΡΑΣ ΚΑΙ ΦΙΔΙ

ΛΑΪΚΟΣ ΜΥΘΟΣ

Ἕνα καλοκαιρινὸ πρωΐ, ἀνταμώσανε ὁ κάβουρας καὶ τὸ φίδι, ποὺ ἦταν καὶ κουμπάροι, καὶ συμφωνήσανε νὰ πᾶνε νὰ κυνηγήσουνε συντροφικά.

Ἀφοῦ κυνηγήσανε πάνω-κάτω ὅλη τὴν ἡμέρα, καὶ εἶχανε ἀρκετὸ κυνήγι, ἀποφασίσανε νὰ γυρίσουνε.

Καθὼς κοντοζύγωναν στὴ φωλιὰ τοῦ φιδιοῦ, αὐτὸ εἶπε: —«Δὲν σταματᾶμε, κουμπάρε, στὴ φωλιά μου, ποὺ εἶναι πιὸ κοντὰ ἀπὸ τὴ δική σου, νὰ κάνουμε τὴ μοιρασιά μας, νὰ κάτσῃς νὰ κοιμηθῇς ἀπόψε μαζί μου, καὶ τὸ πρωΐ φεύγεις καὶ πᾷς μὲ τὸ καλὸ στὸ βασίλειο σου;»

— Δὲν σοῦ χαλάω χατήρι, κουμπάρε μου, τοῦ ἀπάντησε ὁ κάβουρας, πᾶμε.

Ὅταν σὲ λίγο ἔφτασαν στὴ φωλιὰ τοῦ φιδιοῦ, μπήκανε μέσα, μοίρασαν σὰν τὰ καλὰ ἀδέρφια τὸ κυνήγι τους σὲ δυὸ ἀκριβοδίκαια μερίδια, καὶ κάθησαν νὰ τὸ φᾶνε.

Τὸ φίδι, σὰν πιὸ μεγαλόσωμο, ἔφαγε ὅλο τὸ μερτικό του, ἐνῶ ὁ κάβουρας ἔφαγε ἕνα μέρος ἀπ' αὐτό, καὶ τὸ ὑπόλοιπο τὸ φύλαξε σὲ μιὰ γωνιά, νὰ τὸ ἔχῃ γιὰ τὴν ἄλλη μέρα.

Σὰν ἀποφάγανε, τὸ φίδι, κοιτάζοντας λιχουδιάρικα τὸ φυλαγμένο μερτικὸ τοῦ συντρόφου του, σκέφθηκε πονηρὰ νὰ βρῇ τρόπο νὰ τοῦ τὸ φάῃ καὶ τοῦ εἶπε:

— Κουμπάρε, δὲν νοιώζεις τώρα πῶς εἶναι ὥρα νὰ κοιμηθοῦμε, γιὰ νὰ ξεκουραστοῦμε ἀπὸ τὸν κόπο τοῦ κυνηγιοῦ, μιὰ καὶ καλὰ χορτάσαμε ἀπ' αὐτό;

— Νὰ κοιμηθοῦμε, κουμπάρε μου, κι' ἀρχίζω πρῶτος. Καὶ λέγοντας ἔτσι ὁ κάβουρας μάζεψε ἀμέσως τὰ ποδάρια του καὶ τὶς δαγκανάρες του κι' ἔγινε σὰν ἕνα κουβάρι.

Τὴν ἴδια στιγμή, τὸ φίδι ἀποτραβήχτηκε σὲ μιὰν ἄλλη μεριὰ τῆς φωλιᾶς, καὶ ἅμα νόμισε πὼς ὁ σύντροφός του εἶχε ἀποκοιμηθεῖ, σύρθηκε σιγὰ-σιγὰ στὸ μέρος ποὺ ἐκεῖνος εἶχε φυλάξει τὸ ἀφάγωτο μερτικό του κι' ἄρχισε νὰ τὸ τρώῃ.

Ὁ κάβουρας ξύπνησε ἀπὸ τὸ μασούλισμα ποὺ ἔκανε τὸ φίδι, καὶ ἀφοῦ εἶδε καλὰ τί ἔτρωγε, ἔκανε πὼς δὲν τὸ ἐνόησε, καὶ τοῦ εἶπε κοροϊδευτικά:

— Σὲ καλό σου, κουμπάρε μου! ἐσὺ βιαζόσουνα νὰ κοιμηθοῦμε γιατὶ εἴμαστε κουρασμένοι, τί ἔπαθες καὶ νυχτάτικα κάνεις περίπατο;»

— Κατάλαβα κάποια βαρυστομαχιὰ ἀπὸ τὸ πολὺ φαΐ ποὺ ἔκανα, καὶ περπατάω νὰ χωνέψω· νὰ τί κάνει τὸ πολὺ ταμάχι, ποὺ ἂν δὲν τὸ εἶχα θὰ φύλαγα κι' ἐγὼ ἀπὸ τὸ μερτικό μου ὅπως ἔκανες καὶ σύ, καὶ θὰ κοιμώμουνα ἥσυχα.

Αὐτὰ τὰ ψέμματα ἀναγκάστηκε νὰ πῇ τὸ φίδι ποὺ πιάστηκε κλέβοντας.

— Μὰ τώρα, πράστεσε, θὰ πάω νὰ σέρνομαι, γιὰ νὰ μὴ σοῦ κόβω καὶ τὸν δικό σου ὕπνο, καὶ θὰ ξαπλωθῶ ἐδῶ δίπλα σου, νὰ σοῦ κάνω παρέα.

Καὶ καθὼς ἔλεγε κι' αὐτὸ τὸ νέο ψέμμα, ἄρχισε νὰ κουλουριάζεται γύρω ἀπὸ τὸν κάβουρα, μὲ τὸν σκοπὸ νὰ τὸν σφίξῃ ὡς ποὺ νὰ τὸν λυώσῃ, κι' ἔτσι τὸ πονηρὸ νὰ φάῃ ἀνενόχλητα κι' αὐτὸν καὶ τὸ μερτικό του.

Ὁ κάβουρας, ποὺ ὑποφιάστηκε καὶ τούτη τὴν πονηριὰ τοῦ φιδιοῦ, τοῦ εἶπε:

— Κουμπάρε, γιατὶ δὲν ξαπλώνεσαι ἴσα καὶ ντρίτα, νὰ κοιμηθῇς ἀναπαυτικά, παρὰ κουλουριάζεσαι γύρω μου, καὶ κάνεις μὲ τὸ κορμί σου κάγκλες-μάγκλες;

— Μὰ δὲν ξέρεις πῶς ἐμεῖς τὰ φίδια κοιμούμαστε κουλουριαστά;

Καὶ ἅμα εἶπε αὐτά, ἄρχισε νὰ κουλουριάζεται πιὸ σφικτὰ γύρω ἀπὸ τὸν κουμπάρο του.

Ὁ κάβουρας τότε εἶπε μέσα του: «Στάσου νὰ σοῦ δείξω ἐγὼ τώρα ἀφοῦ πᾶς γυρεύοντας μόνος σου», —ἄνοιξε τὶς δαγκανάρες του, καὶ καθὼς μὲ τὸ κουλούριασμα ποὺ ἔκανε τὸ φίδι, ἔφερε τὸ κεφάλι του μπρὸς σ' αὐτές, τὸ ἅρπαξε ἀπ' τὸ λαιμὸ καὶ τσόνιξε.

Ἐκεῖνο, ἀφοῦ σπαρτάρησε λίγο, ἐντεντώθηκε ὁλότσα, ψόφιο πιά, καὶ βλέποντάς το ὁ κάβουρας σὲ τέτοια κατάσταση, τοῦ εἶπε:

— Ἔτσι, τώρα κοιμᾶσαι ἴσια καὶ καλά, καὶ ὄχι πρὶν ποὺ ἔκανες γύρω ἀπὸ τὸ κορμί μου κάγκες-μάγκλες... Τώρα θὰ σοῦ κάνω ἐγώ, κουμπάρε μου ὅ,τι ἐλογάριαζες νὰ μοῦ κάνῃς ἐσύ. Καὶ ἄρχισε νὰ τὸ τρώῃ.

Ἀφοῦ ἔφαγε ἀρκετὸ καὶ παραχόρτασε, βγῆκε τρέχοντας ἀπὸ τὴ φωλιά, νὰ πάῃ νὰ βρῇ στὸ χωράφι ζωχὸ νὰ φάῃ, ποὺ εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὰ καβούρια, ἅμα φᾶνε φίδι, γιὰ νὰ μὴ φαρμακωθοῦνε. Ὅσα τυχὸν ἀπ' αὐτὰ δὲν μπορέσουνὰ βροῦνε νὰ φᾶνε ἀμέσως ζωχό, λέει ὁ λαὸς ποὺ τὸ ἔχει παρατηρήσει,—ἀλήθεια, ψέματα, δὲν ξέρω—σκάζουν ἀπὸ τὸ φαρμάκι τοῦ φιδιοῦ, καὶ τὸ καβούκι τους τινάσεται κομμάτια.

ΠΑΝΑΓ. Δ. ΧΕΦΕΡΛΗΣ

ΡΗΤΑ

97.

Ἐργασία σὰν ἀρχίσῃς
Δίχως ἐνθουσιασμό,
Μόνος θὰ τὴν καταντήσῃς
Γρήγορα σὲ μαρασμό.
Καὶ μὴ λές, σὰ θἀποτύχῃ,
Πὼς σὲ κατατρέχει ἡ Τύχη.

98:

Τὸ νὰ μὴν ξαναγυρίσῃς
Σ' ὅ,τι θὰ μετανοήσῃς
Νά, ἡ ἀληθινὴ μετάνοια
Ποὺ ἀνεβάζει στὰ οὐράνια!

CHEF

ΠΥΡΓΟΙ ΣΤΗΝ... ΑΜΕΡΙΚΑ

ΚΩΜΩΔΙΑ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΗ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγ. καὶ τέλος —

Πάτερ-Ἀμφιλόχιος. — Τί φωνὲς εἶν' αὐτές;..

(Τὰ παιδιὰ σκορπίζονται καὶ κρύβονται· ἡ Γιαννούλα κι' ὁ Νικολάκης πᾶνε κοντὰ στὴν κυρὰ-Καλή).

Πάτερ-Ἀμφιλόχιος, *στὸ Μπάρμπα Πέτρο ποὺ προχωρεῖ δισάκτικά.*— Ἔλα, ἔννοια σου!.. Ἐγὼ θὰ τοὺς μιλήσω... Καὶ θἄναι ἕνα καλὸ καὶ χρήσιμο μάθημα!..

Κυρὰ-Λέγκω, *τρέχει στὸν πάτερ-Ἀμφιλόχιο.*—Ἄχ, Δέσποτα, σῶσε μέ!.. Μὲ σταυρώσανε τὰ παλιόπαιδα, Δέσποτα!

Κυρὰ Καλή.—Μπά, Δέσποτα, παιδιὰ εἶναι, γουστόζικα παιγνίδια ἔκαναν. *(Ψιθυριστὰ σ' αὐτὶ τῆς κυρὰ-Λέγκως, οἱ ἄλλοι δὲν τὴν ἀκοῦνε).* Δὲ σοῦπα;.. Μὴν ξεχνᾶς τὸ μπάρμπα ἀπ' τὴν Ἀμερική. Κᾶνε λεφτά, κἄνε πράμμα, κάτι στὸ ὕστερο θὰ σοῦ δώσῃ· φούστα; μποξά; τὸ λιγώτερο. Μὰ μπορεῖ καὶ κανένα κομματάκι γῆς *(ἐνῶ αὐτὴ μιλάει ὁ πάτερ-Ἀμφιλόχιος καὶ ὁ Μπάρμπα-Πέτρος κάθονται στὸν πάγκο καὶ κουβεντιάζουν σιγανά)* κάν' ἀμπελάκι... ξέρεις τί μπορεῖ νὰ βγῇ ἀπ' ἕναν πλούσιο;.. *(Δυνατὰ)* ἐμένα νὰ μὲ συμπαθᾶτε, πρέπει νὰ φτιάξω καὶ τὸ φαγί. Εἶναι ὥρα. Πᾶμε, παιδιά. Φιλῆστε τὸ χέρι τοῦ Αἰδεσιμώτατου. Προσκυνῶ, Δέσποτα!

«Ἐγὼ θὰ τοὺς μιλήσω...» (Σελ. 575, στ. α'.)

(Ἡ κυρὰ-Καλὴ καὶ τὰ ἐγγόνια της φιλοῦν τὸ χέρι τοῦ πάτερ-Ἀμφιλόχιου καὶ φεύγουν).

Πάτερ-Ἀμφιλόχιος. — Στὸ καλό, κυρὰ-Καλή, καὶ νὰ μᾶς θυμᾶσαι...

ΣΚΗΝΗ Ε'.

Οἱ ἴδιοι ἐκτὸς τῆς Κυρὰ-Καλῆς, Νικολάκη καὶ Γιαννούλας.

Κυρὰ-Λέγκω. — Μὴ τὴν ἀκοῦς αὐτήν, Δέσποτα; Γουστόζικα παιχνίδια;.. Τὸ λέει, γιατὶ εἶχαν καὶ τὰ ἐγγόνια της τὴν οὐρίτσα τους βαλμένη. Ὤ, καὶ νὰ δὲν τολμοῦν νὰ ρωτήσουν ποιὸς εἶναι).

Πάτερ Ἀμφιλόχιος, *κάθεται στὸν πάγκο, δίπλα στὸ μπάρμπα-Πέτρο, Στὰ παιδιά, μὲ προσποιητὸ αὐστηρὸ ὕφος).* —Λοιπόν, πάλι ἀταξίες σήμερα; Ἀλέκο, σὺ ποῦσαι ὁ μεγαλύτερος, ἐμπρός, τὴν ἀπολογία σου.

Ἀλέκος.—Σᾶς βεβαιῶ, Αἰδεσιμώτατε, δὲν κάναμε τίποτα. Ἔτσι στ' ἀστεῖα.

Καλλιόπη, *τὸν διακόπτει,*—Ἔκανε τὸν ἱπποτίδη!..

Ἀλέκος.— Ναί, τὸν ἱππότη, γιὰ νὰ γελάσουμε μὲ τὴν κυρὰ-Λέγκω, ποὺ δὲν καταλαβαίνει ἀπ' αὐτὰ τὰ πράμματα.

Κούλα. — Αἰδεσιμώτατε, τὸ λέω ἐγὼ στὸν Ἀλέκο.— ἂν κι' εἶμαι ἀρκετὰ ἄτακτη κι' ἡ ἀφεντιά μου, μόνο ποὺ τὸ καταλαβαίνω... μετὰ τὶς ἀταξίες! —ναί, τὸ λέω, πρέπει νὰ καθόμαστε σὰν ἀγγελούδια. Σὰν τ' ἀγγελούδια ποὺν ζωγραφισμένα στὸ χοντρὸ κόκκινο βιβλίο ποὺ ἔχετε στὴν κάμαρά σας. Γιατὶ τί εἴμαστε ἐμεῖς φτωχά, ποὺ ἂν δὲν βρισκόσαστε ἐσεῖς θἄμαστε τώρα στοὺς πέντε δρόμους — καλὰ μᾶς τὸ λέει ἡ κυρὰ-Λέγκω.

«Τῆς φεύγει τὸ φτερὸ ἀπὸ τὰ χέρια». (Σελ. 580, στ. β'.)

Μπάρμπα-Πέτρος, *σιγά.*—Τὸ πουλάκι μου! *(κοιτάζει μὲ τρυφερότητα τὰ παιδιά.)*

Πίπος.—Ναί, μὰ σὰν θἄρθῃ ὁ θειός μας ἀπ' τὴν Ἀμερική...

Μπάρμπα-Πέτρος. — Χμ! χμ! χμ!..

Κούλα. — Ὁ θειός μας ἀπ' τὴν Ἀμερική, κι' ὁ θειός μας ἀπ' τὴν Ἀμερική,—ναί, ἔτσι ἔλεγε πάντα κι' ἡ καϊμένη ἡ μητέρα, καὶ μ' αὐτὸ τὸν καϊμὸ χάθηκε. Μὰ τί μποροῦμε νὰ περιμένουμε ἐμεῖς; Χρόνια καὶ ζαμάνια ἔχει νὰ μᾶς γράψῃ. Τί νὰ περιμένουμε ἀπ' ἕνα θεῖο, ποὺ οὔτε κἂν τὸν γνωρίζουμε; Στὸ τελευταῖο του γράμμα εἶν' ἀλήθεια *(μὲ κομμένη φωνή)*, σὰν ἔμαθε γιὰ τὴ μητέρα, ἔλεγε πὼς θἄρθῃ τὸ Μάρτη τοῦ 30, μὰ νὰ ἔφτασε κι' ὁ Ὀκτώβρης κι' ἀκόμα νὰ φανῇ λοιπόν;..

(Ὁ μπαρμπα-Πέτρος κανει νὰ μιλήσῃ, μὰ σ' ἕνα βλέμμα τοῦ πατερ-Ἀμφιλόχιου, σταματάει.)

Πάτερ Ἀμφιλόχιος.— Λοιπὸν καὶ σεῖς θὰ μείνετε πάντα μαζί μου, ἀλλὰ θὰ γίνετε φρόνιμα παιδιά, νὰ μὴ θυμώνετε καὶ τὴν καϊμένη τὴν κυρὰ-Λέγκω.

Μῆκος.—Μὲ τὴν ἄδειά σας, Αἰδεσιμώτατε, μὰ ἐγὼ δὲν τὸ πιστεύω πὼς θἄρθῃ ὁ θειός μας...

Μπάρμπα-Πέτρος, *πετάγεται.* — Οὔτ' ἐγώ!.. *(σκύβει τὸ κεφαλι, σωπαίνει, ζητώντας νὰ μὴ φάνῃ πὼς αὐτὸς μίλησε.)*

Μῆκος, *ἐξακαλουθεῖ.*—Θἄρθῃ, θἄρθῃ, ἄξαφνα θὰ ξεπροβόλῃ καὶ θὰ μᾶς φέρῃ πολλὰ πολλὰ πράμματα.

Πίπος.—Ναί, θἄρθῃ ὁ θειός μας καὶ θἄναι χοντρὸς-χοντρός, καὶ θἄχῃ ἕνα μεγάλο σκύλο καὶ μιὰ χρυσὴ καδένα στὸ γιλέκο, ἴδια σὰν τοῦ κ. Χρυσαφίδη ποὺ ἔχει τ' ὄμορφο σπίτι στὴν προκυμαία. Ἤμμματα, Ἀλέκο;

(Ὁ μπαρμπα-Πέτρος ξεροβήχει κοιταζοντας τὶς μύτες τῶν παπουτσιῶν του)

Ἀλέκος. — Γιὰ χρυσὴ καδένα δὲν ξέρω. Μὰ ὅτι εἶναι πλούσιος, αὐτὸ εἶναι βεβαιότατο!..

Μπάρμπα-Πέτρος, *μ' ἕνα μορφασμό, πολὺ σιγα.*—Μμμ... ἐμένα μοῦ λές;..

Ἀλέκος. — Θυμᾶστε τὰ γράμματα ποὺ γραφε τῆς μητέρας,—σπάνια βέβαια —μὰ σ' ὅλα ἔγραφε γιὰ τὰ πλούτη του...

Πίπος, *μὲ στόμφο.*—Τὰ μυθώδη!..

Πάτερ Ἀμφιλόχιος, *τονίζοντος μὲ σημασία τὴ λέξη.* —Ἀλήθεια, καθ' αὐτὸ μυθώδη!..

(Ἀκούγεται σφύριγμα βαποριοῦ).

Καλλιόπη.— Ἄκου τὸ βαπόρι... φεύγει...

Πάτερ Ἀμφιλόχιος. — Περαστικὸ ἦταν ἀπὸ δῶ, μόνο μιὰν ὥρα ἔμειν' καὶ

«Ὁ θειός μας θἄχῃ ἕνα μεγάλο σκύλο καὶ μιὰ χρυσὴ καδένα...» (Σελ. 579, στ. γ'.)

τώρα πάει σὲ καινούργια ἀκρογιάλια. Ποιὸς ξέρει, ποιὸς ξενιτεμένος γύρισε στὴ χώρα μας, μὲ τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ.

(Χαμογελώντας κοιτάζει τὸν Μπάρμπα-Πέτρο).

Ἀλέκος, *γελώντας.* — Ἴσως κι' ὁ θειὸς Πέτρος, ὁ χοντρὸς-χοντρὸς μὲ τὸ μορφο σκυλὶ καὶ τὴ χρυσὴ καδένα! Ἔτσι ξαφνικὰ θὰ ξεπροβάλῃ...

Καλλιόπη, *τὸν διακόπτει.* - Καὶ θὰ μᾶς πάρῃ ὅλους μας στὴν Ἀμερική, νὰ καθόμαστε σ' ἕνα χρυσὸ παλάτι!

Μπάρμπα-Πέτρος, *σηκώνεται ὀρθός, ἔντονα.*—Ὤ, μακάρι νἄχε κι' ἕνα καλυβάκι δικό του, «γές»!..

Ἀλέκος, *ξαφνιασμένος.*—Πῶς, κύριε; Τὸν γνωρίζετε; Τὸν ξέρετε;..

Μπάρμπα-Πέτρος, *μ' ἕνα βεβιασμένο γέλιο.* — Ἂν τὸν ξέρω; ἂν τὸν ξέρω;.. Ὤ, πῶς τὸν ξέρω... Δέσποτα, ὄχι, μὴ μοῦ κάνεις νοήματα *(τὰ παιδιὰ παρακολουθοῦν ἔκπληκτα τὰ λόγια του)* δὲν ξέρω μὲ τί τρόπο θὰ τοὺς τὸ λέγατε ἐσεῖς... μὰ ἐγώ... *(Κάθεται συγκινημένος στὸν πάγκο καὶ σταματάει στενοχωρημένος).*

Τὰ παιδιά, *μ' ἀπορία.* - Κύριε;.. τί λέτε;..

Μπάρμπα-Πέτρος, *ἐξακολουθεῖ.*— Good!.. Ἐγὼ θὰ τὸ πῶ καθαρὰ καὶ σταράτα: Δὲ μὲ γνωρίζετε, παιδιά; κάτι ξαφνικὰ τάκ! δὲ χτύπησαν στὴν καρδιά σας μόλις μ' ἀντικρύσατε;.. Ἀλέκο; ἐσὺ ὁ μεγαλύτερος, δὲ μὲ θυμᾶσαι διόλου, μὰ διόλου;.. Κι' ὅμως ἤσουνα 5 χρονῶν ὅταν ἤρθα καὶ σᾶς εἶδα γιὰ στερνὴ φορά, παιδάκι μου...

Ἀλέκος, *ξαφνιασμένος, συγκινημένος.*—Ἐσεῖς;.. ἐσεῖς ὁ θειός μου;.. ὁ θειός μας ἀπ' τὴν Ἀμερική;..

Ὅλα τὰ παιδιά, *πέφτουν ἀπάνω του καὶ τὸν ἀγκαλιάζουν ξεφωνίζοντας.* —Ὁ θειός μας, ἀπ' τὴν Ἀμερική;.. ὁ θειός μας, καλέ;..

Πάτερ Ἀμφιλόχιος. — Ναί, ὁ θειὸς ἀπ' τὴν Ἀμερική, μὰ ἕνας θειὸς ἐντελῶς διαφορετικὸς ἀπ' αὐτὸν ποὺ φανταζόσαστε. «Ὁ χοντρὸς-χοντρὸς μὲ τὸ μορφο σκυλὶ καὶ τὴ χρυσὴ καδένα» ἔ, Πίπο;.. Ἕνας θεῖος ποὺ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ πολλὲς-πολλὲς φροντίδες κι' ἀπὸ ἀγάπη ἀπέραντη, γιὰ νὰ ξεχάσῃ τὴ δυστυχία τῶν τελευταίων μηνῶν...

Καλλιόπη, *τρέχει πρὸς τὸ σπίτι, φωνάζοντας.*—Κυρὰ-Λέγκω, κυρὰ-Λέγκω! τρέχα νὰ δῇς, ὁ θειός!.. ὁ θειός!..

Μπάρμπα-Πέτρος. *ἐνῷ χαϊδεύει τὰ παιδιά.* — Καὶ τώρα, θ' ἀγαπᾶτε λίγο αὐτὸ τὸν φτωχὸ μπάρμπα, ποὺ δὲν ἔχει χρυσὸ παλάτι νὰ σᾶς βάλῃ, οὔτε σᾶς φέρνει πολλὰ-πολλὰ δῶρα ὅπως λέγατε πρίν;..

Κούλα, *διαμαρτύρεται.* — Ὤ θεῖε μου...

Μπάρμπα-Πέτρο. — Εἶναι ἕνας μπάρμπας πολὺ φτωχός, ποὺ δὲν ἔχει νὰ σᾶς χαρίσῃ παρὰ μιὰ καρδιὰ γεμάτη τρυφερότητα κι' ἀγάπη. Σᾶς φτάνει ἄραγε αὐτό;..

Ἀλέκος, *μὲ μιὰ ὡραία ὁρμή.* —Ὤ, θεῖε μου!.. Πλούσιο-φτωχό, ἐμεῖς ἐσᾶς ἀγαπᾶμε, τὸν ἀδερφὸ τῆς μητέρας μας. Καὶ νὰ σᾶς πῶ;.. Καλύτερα ποὺ ἦρθαν ἔτσι τὰ πράμματα. Ὅσο σᾶς νομίζαμε πλούσιο, στηριζόμαστε στὰ «μιλιούνια» σας, ὅπως ἔλεγε κι' ἡ κυρα-Λέγκω, κι' εἴμαστε κακὰ παιδιά, ἐνῶ τώρα...

ΣΚΗΝΗ Ζ'

Οἱ ἴδιοι κυρὰ-Λέγκω, Καλλιόπη.

Κυρὰ-Λέγκω, *βαστάει ἕνα φτερὸ ξεσκονίσματος ποὺ κουνάει μὲ βίαιες κινήσεις καθὼς μιλάει.*—Δὲ μὲ γελᾶς, καλέ! Ἤρθε στ' ἀλήθεια;.. ἔ, μπρὲ Καλλιόπη, ξέρεις; Θὰ σᾶς πάρῃ μαζί του νὰ ἡσυχάσουμε;..

Καλλιόπη.—Ἀλήθεια σοῦ λέω, καλέ, ἤρθε!..

Κυρὰ-Λέγκω.—Μὰ ποῦ εἶναι αὐτός; ποῦ εἶναι αὐτὸς ὁ περίφημος θειὸς ἀπ' τὴν Ἀμέρικα μὲ τὰ μιλιούνια; *(Ἀπὸ μέσα της).* Ἔχει χάζι νὰ μοῦ χαρίσῃ καὶ ἀμπελάκι!.. *(δυνατά).* Δέσποτα, ποῦναι ὁ θειὸς ἀπ' τὴν Ἀμερική;.. κρύφτηκε, γιὰ μὲ γελάει τὸ ζωντόβολο;..

Πάτερ Ἀμφιλόχιος *δείχνει τὸν μπάρμπα-Πέτρο.*—Δὲ σὲ γελάει, νά τος! Δὲν τὸν βλέπεις;..

Κυρὰ Λέγκω, *σὰ νὰ πέφτῃ ἀπ' τὰ σύννεφα.* — Αὐτός;.. αὐτός;.. *(τῆς φεύγει τὸ φτερὸ ἀπ' τὰ χέρια)* ὁ θειὸς μὲ τὰ μιλιούνια, κι' ἔχει τὰ χρειαζούμενά του σ' ἕνα μπογαλάκι, Χά, χά, χά, καλὰ τὄλεγα ἐγώ. Ποιὸς τὸν εἶδε καὶ ποιὸς τὸν ξέρει;.. κουρελιάρικο, ψωμοζητίδικο ἔφυγε, καί... ἴδιος γύρισε!.. χὰ χά, χά...

Πάτερ Ἀμφιλόχιος, *μὲ μομφή.* — Κυρὰ Λέγκω!..

Κυρὰ-Λέγκω. Μὲ τὸ συμπάθιο, Δέσποτα. Μὰ νὰ μάθω, μαθές, ζητάω κι' ἐγὼ ἡ ἔρημη... Καὶ τὰ παιδιά; Θὰ πάνε τώρα μὲ τὸν μπαρμπάκο τους;.. Ἤ, μαθές, θά...

Πάτερ Ἀμφιλόχιος. — Τί λές, κυρὰ-Λέγκω, ποῦ νὰ πάνε; Ἴσα-ἴσα καὶ τὸν μπάρμπα-Πέτρο θὰ τὸν κρατήσουμε ἐδῶ μαζί μας.

Κυρὰ Λέγκω.—Ἐδῶ;.. *(ἀπὸ μέσα της)* Οὐχοῦ! ἡ μαύρη, οὐχοῦ!.. Ἐγὼ ἔλεγα νἀρθῇ ὁ μπάρμπας νὰ πάρῃ τὰ παιδιά, νὰ λείψουν οἱ πολλοὶ νομάτοι, καὶ τώρα θὰ τὸν φορτωθοῦμε κι' αὐτὸν στὴ ράχη μας!.. Μεγάλο τ' ὄνομά σου, Κύριε!.. *(Στὸν μπάρμπα-Πέτρο μὲ προσποιητὴ ἐγκαρδιότητα).* Καλῶς ἦρθες, κύριε... ἡ ὥρα ἡ καλή, συμπάθα με γιὰ τὰ λόγια ποὺ μοῦ ξέφυγαν, ἔ, γριὰ γυναῖκα, ὅσο νὰ πῇς... *(Ἀπὸ μέσα της)* ὅπου φτωχὸς κι' ἡ μοῖρα του!.. Δὲν ἦταν νἄχε μιλιούνια, κι' ἂς ἔβγαινα καὶ φεύτρα... τώρα... πάει τ' ἀμπελάκι μου!..

ΑΛΛ. ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ
(Τὰ σκίτσα τῆς ἴδιας)

ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΑΒΥΣΣΟ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ MAURICE CHAMPAGNE

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Κι' ὁ γιατρὸς ἑτοιμαζόταν νὰ καλοαρπάξει τὸν ἰθαγενῆ, ὅταν τὸν σταμάτησε ὁ μηχανικός.

— Μὰ τί θέλεις νὰ σοῦ ἀπαντήσει, φίλε μου; τοῦ εἶπε ἥσυχα-ἥσυχα. Ἤθελε νὰ πάρει ἀέρα ὁ ἄνθρωπος, γιατὶ ἐδῶ μέσα, μὰ τὴν ἀλήθεια, δὲν ἀεριζόμαστε καλά. Ἐλᾶτε, ἂς κοιτάξουμε νὰ διώξουμε τὰ φίδια ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια μας κι' ἂς ἀφίσουμε τὸν Κούτι στὴν ἡσυχία του.

— Δίκιο ἔχει ὁ Ἰδαίν, εἶπε ὁ λοχαγός. Ἀλλὰ πῶς νὰ τὰ διώξουμε;

—Ἀπλούστατα. Μὲ τὸν ἠλεκτρισμό.

— Μὲ τὸν ἠλεκτρισμό;

— Βεβαίως. Βάλτε σὲ κίνησι τὸ μοτὲρ καὶ στὸ μεταξὺ θὰ σᾶς ἐξηγήσω. Ὡραῖα. Λοιπόν, ἡ ἰδέα τῶν κινδύνων ποὺ ἦταν πιθανὸ νὰ περάσουμε στὴν ὑποχθόνια αὐτὴ ἐκδρομή μας, μ' ἔκαμε νὰ σκεφθῶ νὰ τυλίξω ὅλο τὸ περίβλημα τῆς κατοικίας μας μ' ἕνα σιδερένιο δίχτυ, ποὺ συγκοινωνεῖ μὲ ἠλεκτρικὸ ρεῦμα. Ἕνα γύρισμα κουμπιοῦ καὶ τὸ δίχτυ ἠλεκτρίζεται στὴ στιγμή, κι' ἔτσι ἔχουμε στὰ χέρια μας τὸ δυνατώτερο ὅπλο... Περιττὸ νὰ σᾶς πῶ ὅτι ἐμεῖς εἴμαστε «ἀπομονωμένοι» καὶ δὲ διατρέχουμε κανέναν κίνδυνο... Ἐμπρὸς τώρα! Δώστε ρεῦμα. Λίγο στὴν ἀρχή, ὕστερα περισσότερο... Ἀ, ἀκοῦτε; Ἄρχισε ὁ χορός... ὁ χορὸς τοῦ θανάτου!.. Δὲ σοῦλεγα, Πάδδυ, ὅτι θὰ γίνει φοβερὸ σαπροαλλάχ; Ὁ ἐχθρὸς τρέπεται εἰς φυγήν. Σέλλυς, ἀνέβα ἀπάνω στὸν πύργο καὶ πές μας τί γίνεται.

Ὁ ἀξιωματικὸς ὑπάκουσε ἀμέσως, ἀλλὰ δὲν πρόφθασε νὰ ἰδεῖ παρὰ μόνο τὰ τελευταῖα τρία-τέσσερα ἑρπετά, ποὺ ἔφευγαν. Τ' ἄλλα εἶχαν φύγει ἀπὸ πρίν, ἢ εἶχαν κερδοβολήθει ἀπὸ τὸ ρεῦμα καὶ κοίτονταν ἄψυχα. Ὁ δρόμος τώρα εἶν' ἐλεύθερος.

—Ἀλλ' ράτ! φωνάζει ὁ μηχανικός. Βλέπεις, Πάδδυ, ὅτι τὸ πρᾶγμα δὲν ἦταν καὶ τόσο δύσκολο... μὲ τὸν ἠλεκτρισμό!

Κι' ὅταν ὅλοι μαζεύτηκαν πάλι στὸ δωμάτιο, ὁ μηχανικὸς εἶπε ἥσυχα-ἥσυχα:

— Φίλοι μου, τὸ ἐπεισόδιο αὐτὸ μ' εὐχαρίστησε ἐξαιρετικά. Δὲν ἐξετάζω γιατὶ ὁ Κούτι ἔπιασε κι' ἄνοιξε τὴν κατπακτή. Μοῦ εἶναι ἀδιάφορο. Τὰ φίδια ὅμως αὐτὰ εἶναι γιὰ μένα μιὰ ἀπόδειξη, ὅτι τὸ «παλίμψηστό» μου δὲ μοῦ εἶπε ποτὲ ψέμματα. Εἶναι μιὰ ἀπόδειξη, ὅτι βρισκόμαστε στὸ δρόμο, ποὺ σύντομα θὰ μᾶς βγάλει στὴν ἱερὴ καὶ μυστηριώδη πόλη, δηλαδὴ στὸ σκοπὸ τῆς ἐκστρατείας μας.

—Εἴστε σίγουρος; ρωτάει ὁ Γκάρτνερ.

— Δέκα φορὲς σίγουρος, βεβαιώνει θριαμβευτικὰ ὁ Ἰδαίν, ζωηρεύοντας σιγὰ-σιγά. Γιατὶ τὰ φοβερὰ αὐτὰ ἑρπετά, ποὺ μᾶς ἔκαμαν τὴν εἴσοδλή, δὲν εἶναι ἄλλα ἀπὸ τὰ ἱερὰ φίδια, ποὺ φρουροῦν τὴν πρώτη εἴσοδο τῆς θρησκευτικῆς πόλης, ποὺ εἶναι κρυμμένη μέσα στὰ ἔγκατα τοῦ Γκαουριζανκάρ (*). Εἶναι οἱ κέρβεροι, ποὺ δὲν ἀφίνουν κανένα βέβηλο διαβάτη νὰ πλησιάσει στὰ ἅγια αὐτὰ μέρη. Κι' εἶναι καὶ ἱερά, γιατὶ κανένας βουδδιστὴς δὲ θὰ τολμοῦσε νὰ σηκώσει χέρι νὰ τὰ σκοτώσει.

Καὶ καθὼς ὁ Σέλλυς κι' ὁ Γκάρτνερ τὸν ἀκοῦν κατάπληκτοι κι' ἀμίλητοι, ὁ μηχανικὸς γυρίζει στὸν Κούτι καὶ τοῦ λέει:

—Ἔτσι δὲν εἶναι, Κούτι; Δὲ λέω τὴν ἀλήθεια; Δὲ θὰ προτιμοῦσες χίλιες φορὲς νὰ πεθάνεις ἀπὸ τὸ κέντημα αὐτῶν τῶν φιδιῶν, παρὰ νἀπλώσεις νὰ τὰ σκοτώσεις;

Ὅλοι τότε θυμήθηκαν τὴ σκηνή, ποὺ περιγράψαμε πιὸ πάνω: ὁ Κούτι ἔβγαλε τὸ μαχαίρι του, μὰ ἐνῶ μποροῦσε, δὲν τόλμησε νὰ χτυπήσει τὰ ἑρπετά, ποὺ τοῦ ἀπειλοῦσαν τὴ ζωή. Καὶ ξαφνικὰ μιὰ σκέψη φωτεινὴ πέρασε ἀπὸ τὸ μυαλὸ ὅλονῶν: ὥστε ὁ Κούτι τὰ ἤξερε ὅλα; Ἤξερε ὅτι ἐκεῖ κάπου κοντὰ βρισκόταν ἡ ἱερὴ πόλη κι' ὅτι τὴ φύλαγαν τὰ φίδια ἐκεῖνα, ποὺ ἦταν τὸ ἴδιο ἱερά; Ὁ ἰθαγενὴς λοιπὸν αὐτὸς ἦταν ἕνας ἐχθρός, ποὺ ἔκρυβε καλὰ μέσα του τὸ μῖσος τὸ θρησκευτικό, τὸ θανάσιμο μῖσος τοῦ βουδδιστῆ πρὸς τοὺς ἄπιστους, ποὺ ἐρχόνταν νὰ βεβηλώσουν ὅ,τι ἱερώτερο καὶ πολυτιμώτερο ὑπῆρχε στὴ θρησκεία του;

Νὰ τί ἔπρεπε νὰ εἶχαν ἀντιληφθεῖ πιὸ νωρὶς οἱ εὐρωπαῖοι ἐξερευνητές. Τότε ἴσως θὰ εἶχαν προλάβει ὅλες τὶς περιπέτειές τους, τὴν καταστροφὴ αὐτή, ποὺ τόσο ἀνέλπιστα τοὺς βρῆκε, καθὼς καὶ τὶς ταλαιπωρίες ποὺ ἔμελλαν ἀκόμη νὰ περάσουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Ἕνα τολμηρὸ σχέδιο

— Νὰ λοιπὸν τί πάθαμε! φώναξε ὁ μηχανικὸς καὶ πετάχτηκε μονομιᾶς ἀπὸ τὸ κρεβάτι του, ξυπνώντας μὲ τὴ φωνή του καὶ τοὺς ἄλλους.

Μόλις θὰ εἶχε ξημερώσει. Δηλαδὴ θὰ ἦταν ἡ ὥρα ποὺ ξημερώνει, γιατὶ μέσα στὰ σκότη τῆς ἀβύσσου, ὁ χρόνος κυλοῦσε δίχως νὰ χωρίζεται σὲ μέρες καὶ νύχτες.

— Τί πάθαμε; ρώτησε ὁ γιατρός.

— Δὲ σκεφθήκαμε νὰ φρουρήσουμε αὐτὸ τὸ ἄπιστο σκυλί! Δὲν τὸν βλέπω πουθενά! Εἶμαι σίγουρος ὅτι μᾶς τὄσκασε, κι' αὐτὸ δὲν εἶναι καθόλου καθησυχαστικό.

«Μπροστά του ἀνοίγουν τρεῖς στοές...»
(Σελ. 573, στ. α'.)

— Μᾶς τὄσκασε; ἔκαμε ὁ Πάδδυ. Καὶ γιὰ ποῦ, παρακαλῶ; Μήπως πήδησε κάτω στὸ μεγάλο αὐτὸ πηγάδι ἢ πῆγε νὰ βρεῖ τὰ φίδια του; Ἀποφάσισε λοιπόν, λέτε, νὰ θέσει τέρμα στὴ ζωή του;

Ὁ μηχανικὸς δὲν εἶχε καμμιὰ ὄρεξη νὰ γελάσει.

— Φίλοι μου, εἶπε, βρισκόμαστε τώρα σ' ἕνα σπουδαῖο σταθμὸ τοῦ ταξιδιοῦ μας. Ἔχω χρέος νὰ σᾶς γνωστοποιήσω ὅσα πρέπει νὰ ξέρετε ὅλοι σας, καθὼς τὰ ξέρω κι' ἐγώ. Λοιπόν, πρῶτα-πρῶτα θὰ σᾶς πῶ ὅτι τὸ τολμηρὸ αὐτὸ ταξίδι μας πρέπει νὰ θεωρεῖται ὅτι ἐπέτυχε...

— Ὅτι ἐπέτυχε;! ἔκαμε ὁ λοχαγός.

— Ναί, φίλοι μου, νὰ μὲ ἀκοῦτε χωρὶς νὰ ξαφνίζεστε. Θὰ ἰδεῖτε ὅτι εἴμαστε σὲ θέση νὰ ξέρουμε πολλὰ πράγματα. Τὸ θαυμάσιο αὐτὸ χειρόγραφο εἶν' ἕνας σωστὸς θησαυρὸς κι' ἕνας πολύτιμος ὁδηγός. Λοιπόν, ἀκολουθώντας τὸ κείμενο τοῦ παπύρου αὐτοῦ, ἂν τὸ ταξίδι μας πήγαινε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἀνενόχλητο, ἔπρεπε νὰ σταματήσω τὸ ἀεροπλοιό μας ἀκριβῶς στὴ θέση, ὅπου τὸ σταμάτησε ἡ τύχη! Τὸ πολὺ πολύ, λίγα μέτρα παραπάνω ἢ παρακάτω.

— Δηλαδή, εἴμαστε...

— Ναί, εἴμαστε κοντά, πολὺ κοντὰ στὸ τέρμα τοῦ ταξιδιοῦ, στὴν ἱερὴ πόλη τῶν Δαμαϊστῶν, στὰ ἄδυτα ἱερὰ τοῦ Βουδδα, ὅπου κανένας ἄπιστος δὲν ἔχει ὡς τώρα πατήσει τὸ πόδι του. Τὸ χειρόγραφο αὐτὸ ἔχει λεπτομερέστατη περιγραφή, σωστὴ τοπογραφία, δὲ λείπει παρὰ μόνο τὸ σχεδιάγραμμα. Καὶ δὲ λέει ψέμματα, γιατὶ ἔχουμε ὡς τώρα δυὸ ἀποδείξεις: Πρῶτο τὰ ἱερὰ φίδια, ποὺ τὰ εἴδατε ὅλοι σας, καὶ δεύτερο τὴ δραπέτευση τοῦ Κούτι. Ὁ Κούτι λοιπὸν φαίνεται πῶς εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς ἱερωμένους τοῦ Βουδδισμοῦ, ἕνας λαμαϊστὴς καθὼς τοὺς λένε, γιατὶ μόνο αὐτοὶ μποροῦν νὰ ξέρουν αὐτὰ τὰ κατατόπια. Μὴ λησμονεῖτε ὅτι χτὲς τὴ νύχτα σηκώθηκε κρυφὰ-κρυφὰ καὶ βγῆκε ἔξω. Ὅλοι κοιμόσαστε καὶ δὲν τὸν εἶδά παρὰ μόνο ἐγώ. Σηκώθηκα μάλιστα καὶ τὸν παρακολούθησα. Βγῆκε στὴ γέφυρα, κρεμάστηκε κάτω μ' ἕνα σχοινὶ κι' ἔλειψε κάμποση ὥρα. Ὕστερα γύρισε πάλι, ἥσυχος πῶς δὲν τὸν εἶδε κανένας. Σήμερα, σηκώνεται καὶ τὸ σκάζει πάλι—κι' αὐτὴ τὴ φορὰ μοῦ φαίνεται πῶς δὲ θὰ ξαναγυρίσει.

— Μὰ ποῦ πάει ἐπιτέλους; ρώτησε ὁ λοχαγός.

— Πάει στὰ ἱερὰ μέρη, ποὺ καθὼς σᾶς εἶπα, δὲν εἶναι μακρυὰ ἀπὸ δῶ. Κι' αὐτὴ ἡ δραπέτευσή του μὲ βάζει σ' ἀνησυχίες. Τὰ μέρη αὐτὰ δὲν εἶναι ἀκατοίκητα. Ἕνας ὁλόκληρος πληθυσμός, μιὰ φυλὴ ὁλόκληρη τὰ κατοικεῖ. Εἶναι οἱ λαμαϊστές, οἱ φανατικοὶ παπάδες, ποὺ φρουροῦν ἄγρυπνα τὴ μητρόπολη τῆς θρησκείας τους ἀπὸ τὰ βέβηλα βλέμματα τῶν ἀπίστων. Ἐγὼ εἶχα τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ τοὺς πιάναμε μὲ τὸ καλό, θ' ἀποκτούσαμε τὴν ἐμπιστοσύνη τους καὶ θὰ μποροῦσαμε ἔτσι νὰ κάνουμε τὶς ἐξερευνήσεις μας μιὰ χαρά. Αὐτὸς ὅμως ὁ Κούτι μοῦ χαλᾶ ὅλα τὰ σχέδια. Ἐν πρώτοις ἔδειξε ὅτι δὲ θέλει ν' ἀφίσει κανέναν ξένο νὰ πατήσει τὸ ποδάρι του ἐκεῖ μέσα. Τώρα εἶναι φανερὸ ὅτι ἐπέ-

(*) Γκαουριζανκὰρ (=ἀνυπέρβλητος) εἶναι ἡ ψηλότερη κορυφὴ τῶν ψηλότερων βουνῶν τῆς γῆς. Ὕψος 8140 μέτρα, δηλαδὴ δυὸ φορὲς τὸ ὕψος τοῦ Λευκοῦ Ὄρους, τῆς ψηλότερης κορυφῆς τῶν Ἄλπεων.

σαμε θύματα τῆς προδοσίας του. Δὲ μοῦ μένει πιὰ καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι αὐτὸς εἶχε εἰδοποιήσει τὸν Τζὸν-Πὲν Ἀνάρθεϊ νὰ καταστρέψει τὶς ἐγκαταστάσεις μας. Αὐτὸς εἶχε προσπαθήσει μόνος του (ὁ καϋμένος ὁ Βίγκς τὸν εἶχε ἰδεῖ) νὰ χαλάσει τὶς μηχανές μας. Τέλος, αὐτὸς μᾶς ἔφερε τὰ φίδια γιὰ νὰ μᾶς ξεκάνουν, ἀδιαφορώντας ἂν θυσίαζε στὴν ἀνάγκη καὶ τὴ δική του τὴ ζωή. Τέτοιος εἶναι πάντα ὁ θρησκευτικὸς φανατισμός.

Οἱ σύντροφοι ἄκουγαν τὸ μηχανικό, θαυμάζοντας τὴ διορατικότητά του καὶ γεμᾶτοι κατάπληξη γιὰ τὶς φοβερὲς αὐτὲς ἀποκαλύψεις. Ὁ Ράλφ Ἰδαὶν ἐξακολούθησε μὲ ἀταραξία καὶ πεποίθηση:

— Καὶ τώρα ποὺ ἔφυγε, ἄλλο σκοπὸ δὲν ἔχει, παρὰ νὰ πάει νὰ βρεῖ τοὺς συντρόφους του, νὰ τοὺς ξεσηκώσει καὶ νὰρθεῖ μαζί τους γιὰ νὰ μᾶς ξεκάνοῦν. Καὶ πρέπει νὰ τὸ ξέρουμε, φίλοι μου, ὅτι δὲν τὴν ἔχουμε καὶ πολὺ καλά, γιατὶ κανεὶς δὲν ξέρει πόσοι εἶναι ἀπὸ δαύτους, οὔτε τί διαθέσεις θἄχουν ἀπέναντί μας.

— Ὥστε, λέτε νὰ μᾶς κάνουν πολιορκία; ρώτησε ὁ Πάδδυ.

— Ἀκριβῶς αὐτὸ σκέπτομαι. Ἐμεῖς εἴμαστε κάπως ὀχυρωμένοι μέσα σ' αὐτὸ τὸ σιδερένιο κλουβί, κι' ἴσως θὰ μπορούσαμε νὰ ἀντισταθοῦμε σὲ μιὰ πολιορκία. Ἀλλὰ μᾶς συμφέρει ἄραγε νὰ κρατήσουμε αὐτὴ τὴ θέση; Φυλακισμένοι ἐδῶ μέσα, δίχως καμμιὰ ἐπικοινωνία μὲ τὸν ἄλλο κόσμο, καὶ τριγύρω μας ἐχθροί! Ἂν εἶναι πολλοί, μήπως δὲ θὰ μποροῦσαν ἀκόμη καὶ νὰ σπρώξουν τὸ καράβι μας νὰ τσακιστεῖ στὴν ἄβυσσο ἢ νὰ μᾶς κόψουν τὸ νερὸ ἀπὸ τὴν πηγή, ποὺ μᾶς ποτίζει καὶ νὰ μᾶς καταδικάσουν ἔτσι ἢ νὰ παραδοθοῦμε ἢ νὰ πεθάνουμε μὲ τὸ φριχτότερο θάνατο;

Οἱ ἄλλοι ἄκουγαν σιωπηλοὶ καὶ σκυθρωποί. Οἱ προβλέψεις ἦταν ἀπαισιόδοξες καὶ κανεὶς δὲν τολμοῦσε νὰ δώσει γνώμη γιὰ μιὰ λύση.

Ὁ μηχανικὸς πῆρε καὶ πάλι τὴν πρωτοβουλία.

— Λοιπόν, φίλοι μου, ἐξακολούθησε, ἡ κρίσιμη αὐτὴ ὥρα, χρειάζεται θάρρος κι' ἀποφασιστικότητα. Ἔχω τὴν εὐθύνη τῆς ἐκστρατείας αὐτῆς καὶ βασάνισα ἀρκετὰ τὸ μυαλό μου, ὥς που νὰ ἀποφασίσω νὰ σᾶς κάμω τὴν πρόταση ποὺ θὰ σᾶς κάμω. Λοιπόν, οἱ δυὸ δραπετεύσεις τοῦ Κούτι μὲ πείθουν ὅτι δὲν εἶναι ἀδύνατο, οὔτε ὑπεράνθρωπο, νὰ βγοῦμε ἀπὸ τὸ κλουβί μας καὶ νὰ βρεθοῦμε στὴν εἴσοδο τῆς ἱερῆς πόλης. Ἴσως κινδυνεύσουμε. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι κανεὶς ἀπὸ σᾶς, ὅταν ἦρθε μαζί μου, δὲ σκέφθηκε ὅτι πήγαινε σ' ἕνα ταξίδι χωρὶς κινδύνους.

— Θὰ πᾶμε ὅπου μᾶς ὁδηγήσεις καὶ θὰ κινδυνεύσουμε μαζί σου, Ἰδαίν, εἶπε ὁ γιατρός. Μὴ σὲ νοιάζει γι' αὐτό, πές μας μόνο τὸ σχέδιό σου

— Λοιπόν, ἐγὼ λέω ὅτι εἶναι καιρὸς νὰ ἀφίσουμε τὸ καράβι μας. Ἴσως-ἴσως θὰ τ' ἀφίσουμε γιὰ πάντα, γιατὶ βέβαια δὲν ἔχουμε ἐλπίδες νὰ γυρίσουμε ἀπάνω ἀπὸ τὸ δρόμο ποὺ ἤρθαμε. Τὸ χειρόγραφο ὅμως λέει καθαρὰ σ' ἕνα μέρος ὅτι «ἡ στοὰ τοῦ Ταὸ (τῆς Ἀρετῆς) βγάζει στὸ ποτάμι τοῦ Φωτός. Τὸ ποτάμι τοῦ φωτὸς βγάζει στὸ φῶς τοῦ ἥλιου». Αὐτὸ σημαίνει ὅτι στὰ ὑποχθόνια αὐτὰ βασίλεια περνᾶ κάποιο ποτάμι; κι' αὐτὸ κυλᾶ ὁλοένα, ὥς ποὺ νὰ βγεῖ στὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς, ἴσως σὲ κάποιο κάμπο. Αὐτὸς τώρα εἶναι ὁ σκοπός μου. Νὰ βροῦμε αὐτὸ τὸ ποτάμι, ποὺ θὰ εἶναι ἡ σωτηρία μας. Καὶ ψάχνοντας νὰ τὸ βροῦμε, θὰ ἐξερευνήσουμε τὴν ἱερὴ πόλη. Καὶ τὴν τύχη μας σίγουρα θὰ τὴ ζηλεύουν ὅλοι οἱ ἐπιστήμονες κι' οἱ ἐξερευνητές. Ἀρκεῖ νὰ γυρίσουμε πίσω ζωντανοί...

«Ὁ ἰθαγενὴς σηκώνει τὸ μαχαίρι του, ὡστόσο δὲν τολμᾶ νὰ χτυπήση...» (Σελ. 573, στ. γ'.)

«Ἕνας ἀμέτρητος σωρὸς ἀπὸ φίδια κάθε λογῆς...» (Σελ. 574, στ. β'.)

Χαμογέλασε καὶ ρώτησε ἀποφασιστικὰ τοὺς συντρόφους του.

— Σύμφωνοι;

— Σύμφωνοι! ἀπάντησαν ὅλοι μαζί.

— Λοιπόν, καιρὸς δὲν περισσεύει γιὰ χάσιμο, φίλοι μου. Θὰ ἑτοιμαστοῦμε ἀπὸ τούτη τὴ στιγμὴ καὶ θὰ ἀρχίσει ἀμέσως ὕστερα ἡ ἀποβίβασή μας. Ὁ Κούτι βέβαια δὲ θὰ χάνει τὸν καιρό του αὐτὴ τὴ στιγμή. Ἂς μὴ τὸν χάνουμε λοιπὸν καὶ μεῖς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'.

Στὴν ἱερὴ πόλη

Ὅλα ἔγιναν γοργὰ καὶ ταχτικά, καὶ σὲ λίγες ὧρες οἱ ἑτοιμασίες εἶχαν τελειώσει. Δὲ θὰ περιγράψουμε τὶς λεπτομέρειες αὐτὲς τῆς τολμηρῆς ἀποβίβασης. Ἀρκεῖ νὰ ποῦμε ὅτι ὅλοι οἱ ἐξερευνητὲς κατέβηκαν ἕνας-ἕνας μὲ τὸ σχοινί, ὅπως κι' ὁ Κούτι. Μὲ τὴ διαφορὰ ὅτι μόνον ὁ Σέλλυς, σὰν πιὰ γυμνασμένος, ἔκαμε ὅλη ἐκείνη τὴν παράτολμη γυμναστική. Ὕστερα στάθηκα κάτω καὶ «παραλάμβανε» ἕναν ἕναν ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Τελευταῖος ἔμεινε ἀπάνω ὁ Ἰδαὶν (σὰν πλοίαρχος, βλέπετε) κι' ἔστειλε κάτω μὲ τροχαλίες τὶς ἀποσκευές, καθὼς καὶ δυὸ ἔλκυθρα. Τὸ σχέδιο ἦταν νὰ φορτωθοῦν τ' ἀπαραίτητα τρόφιμα κι' ἄλλα πράγματα σὲ δυὸ ἔλκυθρα, ποὺ θὰ τἄσερναν μαζί τους οἱ ἐξερευνητὲς στὶς ὁδοιπορίες τους. Ὕστερα κατέβηκε κι' ὁ Ἰδαίν, καὶ οἱ φίλοι μας ἔστειλαν τὸν τελευταῖο ἀποχαιρετισμὸ στὸ «καράβι τῆς ἀ-

βύσσου», ποὺ ἔμελλε πιὰ νὰ μείνει ἐκεῖ ποιὸς ξέρει πόσα χρόνια, σὰ στοιχειωμένη ἀνάμνηση τῆς πιὸ τολμηρῆς ἐπιχείρησης ποὺ εἶχε πραγματοποιήσει ἡ ἀνθρώπινη περιέργεια καὶ φιλαμάθεια.

Καὶ τώρα ἄρχισε τὸ νέο ταξίδι, πάνω σὲ ἔδαφος τόσο ἄγνωστο καὶ τόσο ἀβέβαιο!

Καὶ πρῶτα-πρῶτα, ἐκεῖνο ποὺ τρόμαζε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τὸν Ἰδαίν, ἦταν αὐτὴ ἡ ἀνακάλυψη. Κανόνισε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τὴν πορεία του σύμφωνα μὲ τὶς ὁδηγίες τοῦ χειρογράφου. Ἐκεῖ ὅμως ποὺ νόμιζε ὅτι θὰ περνοῦσαν τοὺς διαφόρους «διαδρόμους» καὶ τὶς «στοὲς» ποὺ ἀνέφερε τὸ χειρόγραφο σὲ λίγα λεπτά, εἶδε ὅτι κάθε «διάδρομος» καὶ κάθε «στοὰ» μπορεῖ νὰ βαστοῦσαν χιλιόμετρα πολλά, σὲ τρόπο ὥστε, γιὰ νὰ περάσουν ἕνα καὶ μόνο διάδρομο, ἀπὸ τοὺς ἄπειρους ποὺ ἀνάφερε τὸ χειρόγραφο χρειάζονταν μέρες ὁλόκληρες, ἴσως καὶ βδομάδες. Νὰ κάτι ποὺ δὲν ἦταν καθόλου εὐχάριστο. Γιατί, ὡς πότε θὰ ἦταν δυνατὸ νὰ ἔχουν τροφὲς καὶ νὰ σέρνουν πίσω τους τὶς ἀποσκευές;

* * *

Ὁπωσδήποτε, ἀφοῦ πέρασαν τὰ προπύλαια τῆς πόλης, βάδιζαν τώρα μέσα σ' αὐτή. Μὲ τὸ χειρόγραφο στὸ χέρι, ὁ μηχανικὸς κανόνιζε τὴν πορεία. Μέρες ὁλόκληρες βάδιζαν στὰ σκοτάδια, φωτίζοντας μὲ ἠλεκτρικὲς λάμπες τὸ δρόμο τους. Ἐπιτέλους, στὸ βάθος μιᾶς στοᾶς, ἀντίκρυσαν φῶς· κι' ὅταν ἔφτασαν στὴν ἄκρη, εἶδαν ὅτι βρίσκονταν σ' ἕνα εἶδος κρατῆρα τοῦ βουνοῦ, ποὺ μέσα στὴ βάση του ἦταν χτισμένα σπίτια μὲ πολυποίκιλες μορφές. Ὅλη αὐτὴ ἡ περιοχὴ ἦταν φωτισμένη ἀπὸ τὸ παράξενο αὐτὸ φῶς ποὺ ἐρχόταν ἀπὸ τόσο ψηλά.

Στάθηκαν ἐκεῖ, στὸ φῶς τῆς ἡμέρας, νὰ ξαποστάσουν. Τότε σκέφθηκαν ν' ἀλλάξουν καὶ τὰ ροῦχα τους, νὰ φορέσουν καλοκαιρινά, γιατὶ ἐκεῖ κάτω, στὰ ἔγκατα τῆς γῆς, αἰσθανόνταν φοβερὴ ζέστη.

— Εἶμαι περίεργος, πῶς δὲ συναντήσαμε κανέναν! εἶπε ὁ γιατρός.

— Αὐτὸ δὲ μὲ καθησυχάζει διόλου, εἶπε ὁ μηχανικός. Κανεὶς μας δὲν ξέρει πόσα μάτια μᾶς παραμονεύουν ἐδῶ ποὺ στεκόμαστε κι' ὅπου περνοῦμε. Καὶ τὶς νύχτες ποὺ κοιμόμαστε στὰ σκοτάδια, ἕνας Θεὸς ξέρει κάθε φορὰ ἂν μᾶς μέλλεται νὰ ξημερωθοῦμε.

* * *

Ἀπὸ τὴ φωτισμένη αὐτὴ περιοχή, ξεκίνησαν πάλι οἱ ἐξερευνητές, ἀκολουθώντας τὶς ὁδηγίες τοῦ χειρογράφου, καὶ περπάτησαν κάμποσες ἡμέρες ἀκόμη. Ἀλλὰ πόση ἦταν ἡ ἀπελπισία τους, ὅταν ἕνα πρωΐ, βρέθηκαν πάλι στὴν ἴδια περιοχή, ἀπ' ὅπου εἶχαν ξεκινήσει!

Κοιτάχτηκαν σκυθρωποὶ κι' ἀμίλητοι κι' ὅλοι ἔκρυβαν μέσα τους τὶς πιὸ μαῦρες σκέψεις. Ἔτσι λοιπὸν ἔμελλαν νὰ χαθοῦν ἐκεῖ μέσα, στὸν ἀδιέξοδο αὐτὸ λαβύρινθο, χωρὶς νὰ κατορθώσουν νὰ ξεφύγουν; Κι' ἄραγε γι' αὐτὸ τοὺς εἶχαν ἀφίσει ὡς τὰ τώρα ἀνενόχλητους, ἐπειδὴ ἤξεραν ὅτι ἦταν καταδικασμένοι νὰ πεθάνουν ἐκεῖ μέσα;

Ὁ μηχανικὸς διάβασε μὲ προσοχὴ καὶ ξαναδιάβασε χίλιες φορὲς τὸ χειρόγραφο. Ὕστερα:

— Τὸ χειρόγραφο μιλεῖ καθαρά. Κι' ὅμως ὁ δρόμος δὲ βγάζει πουθενά. Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ἀπὸ δῶ καὶ πέρα τὸ χειρόγραφό μας χάνει πιὰ τὴν ἀξία του. Ὅτι δηλ. κάποιος τὄχει διαστρέψει ἐδῶ ἀκριβῶς, ποὺ θὰ φανέρωνε τὰ ἄδυτα τῆς θρησκείας. Κ' ἔτσι φαίνεται πῶς μᾶς εἶναι πιὰ ἄχρηστο Ἀλλά, φίλοι μου, ἂς μὴ χάσουμε τὸ θάρρος μας. Ἐκεῖ εἶναι μιὰ στοά, ἡ μόνη ποὺ βλέπω σ' αὐτὴ τὴν περιοχή. Ἂς προχωρήσουμε σ' αὐτὴ κι' ὁ Θεὸς βοηθός μας. Εἶναι ἡ μόνη ἀπόφαση, ποὺ μποροῦμε νὰ πάρουμε αὐτὴ τὴ στιγμή. Ὁ καιρὸς μᾶς πιέζει, οἱ τροφές μας σώνονται μέρα τὴ μέρα, καὶ πρέπει νὰ βροῦμε τὸ γρηγορώτερο τὸ ποτάμι τοῦ φωτός, ἂν δὲ θέλουμε νὰ πεθάνουμε μὲ τὸ χειρότερο τρόπο.

Οἱ ἐξερευνητὲς δὲ σκέφθηκαν καὶ πολύ. Ἀκολούθησαν τυφλὰ τὸν ἀρχηγό τους καὶ ξεκίνησαν γιὰ ὅπου τοὺς ὁδηγοῦσε. Πάντα εἶχαν πεποίθηση σ' αὐτόν. Καὶ στὴν κρίσιμη αὐτὴ στιγμὴ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά, χρειαζόταν πειθαρχία κι' ἀφοσίωση.

Μπῆκαν λοιπὸν σὲ μιὰ στοά, ποὺ ἡ διεύθυνσή της δὲν ἦταν εὐθεῖα, ἀλλὰ καμπύλη. Μιὰ καμπύλη ἀτελείωτη, ποὺ ὅλο ἔστριβε καὶ δὲν τελείωσε ποτέ.

«Κάπου κάπου ἡ ματιά του πέφτει στὸν ἰθαγενῆ...» (Σελ. 574, στ. β'.)

«—Θὰ μιλήσης;! φώναξε ὁ γιατρός». (Σελ. 574, στ. γ'.)

Εἶχαν περπατήσει κάμποσες ὧρες, ὅταν τοὺς φάνηκε πῶς ἄκουσαν; ἀπὸ μακρυά, πολὺ μακρυά, βουὴ καὶ φωνές.

Κι' ἡ στριφογυριστὴ στοὰ δὲν τελείωνε πουθενά!

Ἦταν ἄραγε γραφτό τους νὰ πιαστοῦν ἐκεῖ μέσα, σὰ σὲ φυλακή, χωρὶς νὰ μπορέσουν μήτε ν' ἀμυνθοῦν;

(Ἀκολουθεῖ)

ΜΕΡΑ ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ

Δὲν εἶναι θάλασσα ν' ἀφρίζει
μὲ τὸ γλυκὸ ἄχτι τοῦ παιδιοῦ,
στὴ μύτη ἐμπρὸς τοῦ καραβιοῦ
ποὺ μεσολίμανα σαστίζει.

Στὸν τοῖχο ἀντίκρυ κλαίει Νοέμβρης
γυμνός, καὶ λίγο, ἀπ' τὴ γωνιά,
τρέμει πικρὰ ἀπὸ χειμωνιά,
γέρος, ὁ ἐρκάλυπτος ποὺ ξεύρεις.

Τὸ κῦμα ἀνοιχτοπρασινίζει
γύρω ἀπ' τὶς ἔρες, — μακρινά·
κι' ἀνοιχτό, ὁ δρόμος ποὺ περνᾶ,
τὴ φτώχεια του ὅλη σεργιανίζει.

Ἡ μητέρα διαβάζει ἀκόμα·
ἦταν τόσο χλωμὴ ἀπὸ χτές!
δὲν εἶναι μήτε τρεῖς σωστὲς
βδομάδες ποὺ ἄφηκε τὸ στρῶμα.

Ἀνεμόφερτη, κατ' ἀπάνω
τυφλὴ βροχὴ σπάει στὰ γυαλιά·
νὰ πάω ν' ἀνοίξω, μιὰ σταλιά,
καὶ νὰ σταθῶ; καὶ ν' ἀνασάνω;

Εἶναι τόσο νωρὶς ἀκόμα!
Νὰ κάμω, μὲς στὴ σιγαλιά,
μιὰ φυσαρμόνικα παλιὰ
νὰ στενάζει κάτω ἀπ' τὸ στόμα;

Μὲς στὴ δαρτὴ βροχήν, ὁλοῖσια
μονάχα ἀντίκρυ ἔχουν στηθεῖ
ἀλαφριὰ κι' ἔχουν εὐφραν θεῖ
Τὸ μαῦρα χαμοκυπαρίσσια.

ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΒΡΑΒΕΥΘΕΝΤΩΝ ΕΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

ΜΑΝΟΣ Π. ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ, Πίκμαν, Ἀλεξάνδρεια, Α' Βραβεῖον 243ου Διαγωνισμοῦ Λύσεων. — 2. ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΑΝΕΜΟΓΙΑΝΝΗΣ, Ἀργυρόπουλος, Ἡράκλειον Κρήτης. Α' Βραβεῖον Διαγωνισμοῦ Φωτογραφίας. — 3. ΦΙΛΙΠΠΟΣ Χ. ΣΜΥΡΝΙΩΓΗΣ, Ἀθῆναι, Ἰσότιμος Α' Βραβείου 244ου Διαγωνισμοῦ Λύσεων.

ΑΘΗΝΑ·Ι·ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΚΥΝΑΓΧΗ, ΚΟΙΝΩΣ ΣΥΝΑΧΙ

Ἀγαπητοί μου,

ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ, ἔλεγε προχτὲς μιὰ μητέρα στὰ παιδιά της, προσέχετε αὐτὴ τὴν ἐποχή: μιὰ ἀμέλεια στὸ ντύσιμο, στὸ σκέπασμα τὴ νύχτα, ἕνα ἴδρωμα στὸν ἥλιο ἕνα ρεῦμα ὕστερα, μπορεῖ νὰ σᾶς στοιχίση τὸ λιγότερο ἕνα συνάχι!

— Κι' εἶναι μικρὸ πρᾶγμα αὐτὸ τὸ λιγότερο; εἶπε ὁ πατέρας. Ἐγώ, ὅταν ἔχω συνάχι, ποὺ τάχα δὲν εἶναι τίποτα, εἶμαι τόσο ἄρρωστος, ὅσο καὶ μ' ὁποιαδήποτε ἄλλη ἀρρώστεια. Ἴσως μάλιστα τὸ συνάχι εἶναι ἡ πιὸ ἐνοχλητική.

Κι' ὁ πατέρας ἄρχισε νἀραδιάζῃ τὰ συμπτώματα τοῦ συναχιοῦ: Τὰ φταρνίσματα ποὺ τραντάζουν ὅλο τὸ σῶμα· τὸ στέγνωμα καὶ τὸ κάψιμο τοῦ λαιμοῦ· τὸ δυνηρὸ γαργάλισμα καὶ τὸ στούμπωμα τῆς μύτης· τὴν ἀναπνοὴ ἀπὸ τὸ στόμα ποὺ εἶναι πιὰ λαχάνιασμα· τὴν ἀκατάσχετη, τὴν ἀνοικονόμητη καταρροή· τὶς ἀνατριχίλες ποὺ λὲς καὶ σοῦ ρίχνουν κουβάδες νερὸ στὴν πλάτη· τὴν καρηβαρία, τὴν ἀκεφιά· τὴν ἀναισθησία τοῦ δοφραντικοῦ ποὺ σοῦ χαλᾷ καὶ τὴ γεύση κάθε φαγιοῦ καὶ κάθε πιοτοῦ· καὶ τέλος τὸ κοκκίνισμα καὶ τὸ πρίξιμο τῆς μύτης ποὺ μαζὶ μὲ τὰ χάλια τῶν ματιῶν, ἀσχημίζουν τόσο κωμικὰ τὸ πρόσωπο καὶ θυμίζουν τὸ ποίημα τοῦ Ἀασκαράτου «Σὲ κάποιους μύτους»...

— Καὶ τὸ χειρότερο εἶναι, πρόσθεσε, ποὺ δὲν μπορεῖς οὔτε νὰ καθήσῃς στὸ κρεβάτι. Εἶσαι τόσο ἄρρωστος καὶ πρέπει νὰ εἶσαι καλά. Νὰ βγαίνῃς ἔξω, νὰ κάνῃς τὶς δουλειές σου νὰ διαβάζῃς, νὰ κουβεντιάζῃς, νὰ γελᾷς... Ποιὸς κρεβατώνεται γιὰ ἕνα συνάχι; Θὰ τὸν γελοῦν. Πρέπει νὰ τὸ περνᾷ στὸ πόδι. Καὶ γι' αὐτὸ προπάντων εἶναι τόσο ὀχληρό, κουραστικό, βαρύ...

— Καλὰ λοιπὸν τὸ λεγαν οἱ ἀρχαῖοι κυνάγχη, εἶπε ὁ μεγάλος γιός. Ἀρρώστεια σκυλίσια!..

— Ὄχι, σοφολογιώτατέ μου! εἶπε γελώντας ὁ πατέρας. Αὐτὰ τὰ ἑλληνικὰ μαθαίνετε τώρα στὸ σκολειό σας; Στὸ δικό μας μαθαίναμε ἄλλα. Καὶ θυμοῦμαι πολὺ καλά, ποὺ μᾶς εἶπαν ἐκεῖ, ὅτι ναὶ μὲν τὸ συνάχι ἔγινε ἀπὸ τὴν κυνάγχη — γι' αὐτὸ κάνουν λάθος ὅσοι τὸ γράφουν μὲ γιώτα σὰν τὸ σινάπι καὶ τὸ σιχαίνουμαι — ἡ ἀρχαία ὅμως λέξη ἐσήμαινε ἄλλο πρᾶγμα, σχετικὸ μὲ τὸ σκύλο, κι' ἄλλη ἀρρώστεια... ἀσχετη μ' αὐτόν.

— Δηλαδή;

— Μά νά, ἄνοιξε τὸ λεξικὸ νὰ ἰδῆς. Κυνάγχη, ἀπὸ τὸ κύων-ἄγχω (πνίγω), ἐσήμαινε τὸν κλοιό, τὴ χανάκα ποὺ βάζομε στοὺς σκύλους. Ὁ κλοιὸς μπορεῖ βέβαια νὰ εἶναι ὀχληρὸς γιὰ τὸ σκύλο, δὲν εἶναι ὅμως κι' ἀρρώστεια. Ἀργότερα, κατὰ συνεκδοχὴ ἢ κατὰ παρομοίωση, ὀνομάσθηκε ἔτσι μιὰ ἀρρώστεια ποὺ σφίγγει κι' ἐξογκώνει τὸ λαιμὸ σὰν τὸν κλοιὸ τοῦ σκύλου: ἡ φλόγωση τοῦ λαιμοῦ μὲ πρίξιμο τῶν ἀδένων, ἐκεῖνο ποὺ λέμε κοινῶς λαιμά. Ἔ, τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ κυνάγχη ἀρχισε νὰ σημαίνῃ καὶ μιὰ ἀρρώστεια, δὲν ἦταν δύσκολο νὰ βαφτιστῇ μ' αὐτὴν μιὰ ἄλλη, ἡ κοινὴ καταρροή. Ἡ κυνάγχη ἔγινε συνάγχη (ὑπάρχει κι' αὐτὴ ἡ λέξη στὸ λεξικό) ἔπειτα συνάχι, καὶ τελείωσε. Τέτοιες συγχύσεις νὰ ποῦμε, καὶ παρεξηγήσεις εἶναι συχνὲς στὴν ἐξέλιξη τῆς γλώσσας «διὰ μέσου τῶν αἰώνων». Τὸ συμπέρασμα εἶναι πὼς τὸ συνάχι μπορεῖ νὰ εἶναι σκυλίσια ἀρρώστεια καθὼς εἶπες. δηλαδὴ βαρειά, ὅπως λέμε καὶ σκυλίσια δουλειά, — ἡ λέξη ὅμως δὲν τὸ ἐκφράζει.

— Δὲν τὸ ξέρα... ψιθύρισε ὁ «σοφολογιώτατος», κόκκινος σὰ ντροπιασμένος γιὰ τὰ «ἑλληνικά» του. Κι' ἡ ἐμιλία φάνηκε μιὰ στιγμὴ πὼς τελείωσε, ὅταν ἄξαφνα πετάχτηκε κι' ὁ ἄλλος γιός:

— Ξέρετε λοιπόν, εἶπε, γιατὶ τὸ συνάχι εἶναι τόσο ἄσχημο; Γιατ' εἶναι ἡ μόνη ἀρρώστεια ποὺ δὲν ἔχει γιατρικό!

— Ναί;.. ἴσως...

— Μὰ βεβαιότατα! Τὸ διάβασα μιὰ φορὰ σ' ἕνα χρονογράφημα τοῦ κ. Νιρβάνα, ποὺ εἶναι καὶ γιατρός. Κι' ἔλεγε πὼς ἡ Ἰατρικὴ δὲν ἔκαμε τίποτα σπουδαῖο ὡς τώρα, ἀφοῦ δὲν κατάφερε νὰ βρῇ οὔτε τὸ φάρμακο ἑνὸς συναχιοῦ.

— Ὁ κ. Νιρβάνας ἔκανε χιοῦμορ, εἶπε ἡ μητέρα.

— Κι' ὅμως ἔλεγε μιὰν ἀλήθεια! εἶπε ζωηρὰ ὁ πατέρας. Γιατὶ μήπως τὸ γιατρεύει τίποτα τὸ συνάχι; Μόνο του γιατρεύεται, ἀφοῦ σὲ βασανίση τρεῖς-τέσσερις ἡμέρες τὸ λιγότερο. Ζεστά; τίποτα. κρύα; τίποτα· ἀσπιρίνες; ἄλατα νὰ μυρίζῃς; στιγμιαῖα. Σοῦ λένε: κάθησε στὸν ἥλιο. Κάθεσαι κι' ἀμέσως ἀρχίζουν τὰ τελείωτα φταρνίσματα... Σοῦ λένε: κάνε τὸ βράδυ ποδόλουτρο ζεστό. Τὸ κάνεις κι' ἡ καταρροὴ δυναμώνει. Σοῦ λένε: Κοιμήσου μὲ μιὰ μάλλινη σάρπα στὸ κεφάλι. Κουκουλώνεσαι σὰ χόντζας καὶ ξυπνᾷς... πιὸ συναχωμένος. Γι' αὐτὸ οἱ Ἄγγλοι λένε πὼς «ὅσο τὸ γιατρεύεις, τόσο ἀργεῖ νὰ σοῦ περάσῃ». Στὴν ἀπελπισία σου — ἂν καὶ ξέρεις πὼς δὲν θὰ σοῦ πῇ τίποτα καλύτερο — ρωτᾷς καὶ τὸ γιατρό: «— Γιατρέ μου, ἔχω συνάχι φοβερό... Τί νὰ κάνω; — Νὰ κάνῃς ὑπομονή! — Ναί, μὰ τί νὰ πάρω; — Μαντήλια!» — Νὰ τὰ μόνα γιατρικὰ τοῦ συναχιοῦ: Ὑπομονὴ καὶ μαντήλια. Δὲν ἔχει δίκιο λοιπὸν ὁ κ. Νιρβάνας;

— Ἐγὼ ὅμως ἔχω περισσότερο. εἶπε ἡ μητέρα, ποὺ συσταίνω προσοχὴ καὶ προφύλαξη. Προπάντων αὐτὴ τὴν ἐποχή, ποὺ πότε εἶναι χειμώνας καὶ πότε καλοκαίρι. Δὲν πρέπει νὰ ξεθαρρεύεται κανεὶς ἀπὸ τὶς ὕποπτες αὐτὲς καλοκαιρίες καὶ νὰ ἐκτίθεται. Γιατὶ εἶπαμε, τὸ λιγότερο ποὺ μπορεῖ νἀρπάξῃ...

— Πάλι τὸ λιγότερο; φώναξε ὁ πατέρας. Δὲν ἄκουσες τί εἶπαμε;

— Ἀφῆστε τώρα τὰστεῖα, εἶπε χαμογελώντας ἡ μητέρα. Τὸ λιγότερο εἶναι ἕνα συνάχι. Ἀφοῦ ὅμως τὸ λιγότερο εἶναι τόσο ὀχληρό, μπορεῖ κανεὶς νὰ συλλογιστῇ τί εἶναι τὸ περισσότερο... Λοιπόν, προσοχή!

— Καὶ χωρὶς χιοῦμορ! εἶπε γελώντας ὁ πατέρας.

Σᾶς ἀσπάζομαι **ΦΑΙΔΩΝ**

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΑ ΦΘΙΝΟΠΩΡΑ

Τί κι' ἂν σκορπάει ἡ ἄνοιξη
τῶν λουλουδιῶν τὸ μῦρο;
τί κι' ἂν οἱ κάμποι χαίρονται
στὰ πράσινα ντυμένοι;
Ἐγὼ θαρρῶ φθινόπωρο
πὼς εἶναι κι' ὅλα γύρω
Θλιμμένα ἀπ' τὸ ξεψύχισμα
τῆς φύσης, ποὺ πεθαίνει.

Δύσαν οἱ μέρες τῆς χαρᾶς
κι' ἀνέτειλαν θλιμμένες,
Ὕστερ' ἀπὸ μιὰν ἄνοιξη,
ποὺ σβύστηκε ἀπ' τὸ χρόνο.
Μέσ' στὴν καρδιά μου φύτεψε
ρίζες φαρμακωμένες
Τὸ δέντρο τῆς ἀπελπισιᾶς
καὶ σκόρπισε τὸν πόνο.

Τῆς σκέψης τὸ φτερούγισμα
περνάει ἀπὸ πελάγη
Καὶ δυστυχίας θάλασσες
σὲ νύχτες σκοτεινές.
Τ' ἀγριεμμένα κύματα,
οὔτ' ἕνας δὲν φωτάει
Φάρος, νὰ δείξῃ μιὰ στεριὰ
σὲ χῶρες μακρινές.

Καὶ μέσ' ἀπὸ τὴ θύελλα,
τ' αὐτί μου ξεχωρίζει
Κάποια φωνὴ μελωδικὴ
θαλασσινῆς θεᾶς.
Τὴν συνοδεύει ἡ θάλασσα,
τὸ κῦμα, ποὺ μουγκρίζει,
Τὸ λυσσασμένο σφύριγμα,
ποὺ κάνει ὁ βοριάς.

Μὰ τὸ τραγούδι σου, θεά,
τάχα θὰ μ' ὁδηγήσῃ
Σὰν φάρος μέσ' στὴ σκοτεινιὰ
σὲ ἥσυχο λιμάνι;
Ἢ πάντα πεισματάρικο
τὸ κῦμα δὲν θ' ἀφήσῃ
Νὰ ξημερώσῃ κάποια αὐγή,
νὰ φύγω ἀπὸ τὴν πλάνη;

Οδράνιο Τόξο

ΜΙΑ ΜΗΤΕΡΑ

Βαρὺς χειμώνας ἔξω. Ἡ μάννα ἔσπρωξε ὅσα ξύλα ἀπόμειναν στὴ φωτιά, γιὰ νὰ ζεστάνῃ τὸ φτωχὸ ὀρφανό της ποὺ κοιμόταν δίπλα. Ἥσυχη καὶ ρυθμικὴ ἀκουόταν ἡ πνοούλα του. Ἡ μάννα ἔσκυψε ἀπάνω, χάϊδεψε τρυφερὰ τὰ δυὸ χεράκια κι' ἄφησε ἕνα στοργικὸ φιλὶ στὸ μέτωπο. Τὴ σήκωσε ἕνα χτύπημα στὴν πόρτα. Κάτι δυσάρεστο προαισθάνθηκε. Ἀνήσυχη πῆγε κι' ἄνοιξε. Καὶ δὲν ἔπεσε ἔξω. Στὸ ἄνοιγμα φάνηκε ἡ καταστρόγγυλη φάτσα τοῦ νοικοκύρη, κοκκινισμένη ἀπ' τὸ κρύο. Βιαστικὰ μπῆκε μέσα, ἔκλεισε τὴν πόρτα πίσω του, τράβηξε μιὰ καρέκλα κι' ἔκατσε στὴ φωτιά. Αὐτὴ ὠχρὴ σωριάστηκε πιὸ ἐκεῖ.

Κι' ἀπλώθηκε μιὰ σιωπή. Ἀκουόταν τὸ ἐλαφρὸ τρίξιμο τῶν ξύλων στὴ φωτιά, ὁ μονότονος χτύπος τοῦ ρολογιοῦ, κι' ἔξω τὸ μανιασμένο φύσημα τοῦ ἀγέρα.

— Ἄχ, κυρὰ-Φανή, ποὺ νὰ σοῦ τὰ μολογήσω, ἔκανε ἀπὸ λίγο ὁ νοσοφερμένος. Κακὰ μαντάτα. Δυστυχία πλάκωσε τὴ φαμελιά μου. Ἡ γυναίκα μου γέννησε κι' εἶχε κακὴ λεχωνιά. Κοιτεται μέρες τώρα στὸ κρεβάτι, βαριὰ ἄρρωστη, ἀγκομαχώντας. Ὁ μικρός μου γιός, ὁ Σωτήρης — ἐκεῖνο τὸ τρελλόπαιδο μὲ τὰ ξανθὰ μαλλιά, τὸ ξέρεις; — πνίγεται στὸν κοκκίτη. Ἔξοδα... γιατροί... φάρμακα.., Βουτήχτηκα ὁλόκληρος στὰ χρέη...

Ἀναστέναξε. Ἡ κυρὰ-Φανή, μαντεύοντας ποῦ θὰ κατέληγε ὁ νοικοκύρης της, ἔλυωνε ἀπὸ τὴν ἀγωνία.

— Βλέπεις, ἐγώ, συνέχισε σὲ λίγο, ὅσο βρισκόμουν καλά, δὲν σὲ στενοχώρησα ποτὲ γιὰ τὰ νοίκια. Μὰ τώρα κυρὰ-Φανή, τὸ νοιώθεις καὶ μόνη σου, εἶναι ἀνάγκη. Θἄθελα δηλαδὴ νὰ μοῦ δώσῃς τὰ δυὸ νοίκια, ποὺ μοῦ χρωστᾶς.

Αὐτὴ μόλις κατόρθωσε νὰ ψελλίση.

— Μά... μὰ δὲν ἔχω τώρα.

Αὐτὸ ἦταν! Μὲ μιᾶς ἡ καταστρόγγυλη καὶ φουσκωμένη φάτσα τοῦ νοικοκύρη ἀγρίεψε. Στὰ κατακόκκινα μάτια πέρασε ἕνας τρομερὸς θυμός. Μούγγρισε ἄναρθρα, βροντώντας τὴ γροθιά του στὸ τραπέζι, κι' εἶπε δυνατά:

— Μὰ τὰ σπίτια τῶν νοικοκυραίων πληρώνονται. Αὐτοὶ ποὺ δὲν ἔχουνε λεφτὰ ζοῦν ὄξω, μὲ σκεπὴ τ' ἀστέρια.

Κοντοστάθηκε λίγο σκεφτικός. Καὶ κατέληξε:

— Ἂν ὡς αὔριο τ' ἀπόγεμα δὲν ἔχεις ἐξοικονομίσει τὰ λεφτά, θὰ σὲ παρακαλέσω ν' ἀδειάσῃς τὸ σπίτι μου...

Ἄρπαξε βίαια τὸ παλτό του, ἄνοιξε τὴν πόρτα καὶ χάθηκε σ' ἀδιαπέραστο σκοτάδι τῆς νύχτας. Ἡ κυρὰ Φανὴ ἔμεινε ζαρωμένη δίπλα στὴ φωτιά. Γοργὰ πέρασαν ἀπ' τὸ μυαλό της, σὰν φαντάσματα, οἱ μορφὲς τοῦ μπακάλη, τοῦ φούρναρη, τοῦ γαλατᾶ. Τί θἄκανε αὔριο ποὺ θὰ πλάκωναν, ὅλοι καὶ μαζὶ μὲ τὸ νοικοκύρη, θὰ τὶς ζητοῦσαν τὰ χρεωστούμενα; Ἀπὸ ποῦ περίμενε αὐτὴ ἡ παραριγμένη τίποτε; Ἄχ! ἀπ' ὅπου κι' ἂν ἔστρεφε τὰ μάτια της νὰ βρῇ κάποια ἀχτῖδα ποὺ νὰ τῆς δίνῃ ἐλπίδα γιὰ τὸ μέλλον, ἔβλεπε τὸ ἴδιο σκοτάδι νὰ τὴν κυκλώνῃ ὁριστικά. Τίποτε... τίποτε δὲν τῆς ἔμεινε... ἦταν χαμένη ὁλότελα.

Τί γοήγορα ποὺ πέρνει κανένας ἀποφάσεις στὴν ἀπελπισία του! Κι' ἡ δύστυχη σκέφθηκε νὰ φύγῃ... νὰ φύγῃ μακρυὰ ἀπ' τὴν κακία καὶ τὴν ἀπλησία τῶν ἀνθρώπων Πάντα ξενοδυλεύοντας θἄβρισκε ἕνα κομμάτι ψωμί, λίγο δροσερὸ νερὸ καὶ μιὰ σκιὰ γιὰ ν' ἀναπαυτῇ. Τὴ νύχτα γιὰ σκέπη θἄχε ὁλόκληρο τὸ θόλο τοῦ οὐρανοῦ...

Μὰ τὸ παιδί της; Θὰ μποροῦσε ν' ἀνθέξῃ, ἔτσι καχεκτικὸ καθὼς ἦταν ἀπ' τὴν κακὴ τροφή, σὲ μιὰ τέτοια πολυβασανισμένη ζωή; Κάπου θἄπρεπε νὰ τ' ἀφίση... Ἐρράγισε ἡ καρδιά της σὰν τὸ πρωτοσκέφθηκε... Ἄχ! θὰ τὄθελε πάντα μαζί της, πάντα δίπλα της... Τὸ ἀγαποῦσε, τὸ λάτρευε τόσο πολύ! Ἦταν κάτι πιότερο ἀπὸ τὴν ἴδια τὴ ζωή της. Μὰ δὲν εἶχε δικαίωμα νὰ τὸ σέρνῃ στὴ δυστυχία της. Ἂν φεύγοντας τὸ ἄφηνε, κάποιος πλούσιος θὰ τὸ ἔπερνε ἢ θὰ τὄβαζαν στὸ ὀρφανοτροφεῖο. Ὁ πόνος τῆς ἰδέας αὐτῆς τῆς παραμόρφωσε τὸ πρόσωπο. Γιὰ τὸ καλὸ ὅμως τοῦ παιδιοῦ της ἔπρεπε νὰ πνίξῃ μέσα της κάθε ἐγωϊστικὴ σκέψη...

Μάζεψε τρέμοντας τὰ ροῦχα της: δυὸ-τρία ἐλεεινὰ κουρέλια, τριμμένα καὶ ξεθωριασμένα ἀπ' τὸν καιρό. Κι' ὕστερα ἔσκυψε νὰ φιλήσῃ γιὰ τελευταία φορὰ τὸ παιδί της... Ἔτρεχαν ἄφθονα τὰ δάκρυα ἀπ' τὰ πονεμένα μάτια. Σὰν τρελλὴ τὸ φιλοῦσε παντοῦ: στὰ μάγουλα, στὸ μέτωπο, στὰ χέρια... Ὅταν σήκωσε τὸ κεφάλι, θἄθελε κανένας νὰ γέρασε δέκα ὁλόκληρα χρόνια πιότερο. Τὰ τρεμουλιασμένα βήματά της τὴν ἔσπρωξαν στὴν πόρτα. Τὴν ἄνοιξε. Μὰ ὡς στάθηκε ἐκεῖ, τῆς ἦρθε κάποια σκοτοδίνη. Ἀκούμπησε στὸ πρεβάζι τὸ κορμί της σφίγγοντας μὲ τὰ δυὸ χέρια τὸ κεφάλι της. Ἀπ' τὴν ἀνοιγμένη πόρτα, ὁ τσουχτερὸς ἀγέρας ὁρμησε βοώντας στὸ δωμάτιο. Ἡ φλόγα τῆς λάμπας τρεμοῦλιασε ἀργά... ὤχνου ἔσβυσε. Κι' ἡ φωτιὰ ψυχοραγοῦσε στὸ τζάκι ρίχνοντας ἀμφίβολες ἀναλαμπές...

Ξάφνου ἀκούστηκε ἔντρομη ἡ φωνὴ τοῦ παιδιοῦ της ποὺ ξύπνησε ἀπότομα ἀπ' τὸν ψυχρὸ ἀγέρα καὶ δὲν τὴν βρῆκε δίπλα

— Μαμά... μαμά... ποῦ εἶσαι, μαμούκα;

Διαμιᾶς οἱ ἀποφάσεις ποὺ πῆρε στὴν ἀπελπισία της γκρεμίστηκαν. Ἄκουσε μιὰ βαθειὰ κι' ἐπιτακτικὴ φωνὴ νὰ τὴν καλῇ στὸν ἴσιο δρόμο τοῦ πραγματικοῦ καθήκοντος. Δὲν πίστευε ὅτι αὐτὴ ἡ ἴδια πρὸ λίγης ὥρας εἶχε κάνει ἐκεῖνες τὶς σκέψεις, ποὺ τώρα τῆς φαινόνταν ἐγκληματικές. Καὶ στὴν τρυφερὴ ἐπίκληση τοῦ παιδιοῦ της ἀπάντησε μὲ φωνὴ γεμάτη λαχτάρα:

— Παιδί μου!... Ἀγαπημένο μου παιδί!..

Πτῆνος Ἀδυερίνης

ΑΠ' ΤΟ ΚΑΙΝΟΥΡΙΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΜΟΥ

Ἀπόψε ὅλα μυρίζουν φθινόπωρο. Τὰ δέντρα ἀναδεύουν τὰ φύλλα τους ἀπελπισμένα σὰ νὰ νοιώθουν τὸ τέλος τους. Ὁ οὐρανὸς σκοτείνιασε πολὺ νωρίς, παντοῦ χυμένη μελαγχολία.

Φθινόπωρο! Εἶναι ἡ ὡραιότερη ἐποχή. Θυμᾶμαι, σὰν πήγαινα στὴν τετάρτη δημοτικοῦ, μᾶς εἶχαν πεῖ νὰ γράψουμε σὲ μιὰ ἔκθεση ποιὰ ἐποχὴ τοῦ χρόνου μᾶς ἀρέσει.

Οἱ περισσότερες ἀπαντήσεις ἦταν γιὰ τὴν ἄνοιξη.

Ὅλοι παραξενεύτηκαν καὶ γύρισαν νὰ κοιτάξουν τὴ μικρὴ μαθητριούλα ποὺ ἔγραψε κάτι γιὰ τὸ φθινόπωρο. ποὺ ὅλες τὸ εἶχαν ξεχάσει.

Κι' ἡ «Κυρία» μὲ ρώτησε ξεχωρισά, γιατί μ' ἀρέσει αὐτὴ ἡ ἐποχή.

Τὸ πρῶτο φθινόπωρο, ποὺ ἐντυπώθηκε πολὺ ζωηρὰ στὸ μυαλό μου, ἤτανε κεῖνο ποὺ ἔζησα κάτω στὸ χωριό.

Τί περιπάτους δὲν εἶχα κάνει μὲ τὴ μικρή μου θεία.

Ἤμουν ἕνα φλύαρο κοριτσάκι, κι' ὅμως καθόμουν μὲ μεγάλη εὐχαρίστηση κοντά της, δίχως νὰ μιλῶ. Πόσο μ' ἄρεσαν τὰ μικρὰ φθινοπωρινὰ δειλινά...

Ποτὲ δὲν θὰ ξεχάσω τὸ μικρὸ δρομάκι ποὺ περνούσαμε ἀνάμεσα ἀπ' τὶς ψηλὲς λεύκες καὶ τὶς καστανιές, φτάνοντας στὸ χωριάτικό μας σπίτι.

Πόσο τὶς ἀγαποῦσα ἐκεῖνες τὶς λεύκες ποὺ ἄπλωναν τὰ κλαδιά τους τὰ γεμάτα ἀπὸ τρεμάμενα φύλλα. Ὦ! εὐτυχισμένα δειλινά, ποτὲ δὲν θὰ σᾶς ξεχάσω. Ποτὲ δὲν θὰ κοιτάξω ἔτσι σὰν τότε ἀθῶα παιδούλα τὰ μαβιὰ καὶ τὰ χρυσαφένια σύννεφα, ποὺ γέμιζαν τὸ φθινοπωριάτικο οὐρανό.

Θἄθελα κάποτε νὰ πήγαινα κεῖ κάτω, ὅμως ξέρω πὼς ὅλα θὰ τὰ βρῶ ἀλλαγμένα.

Μακρινὴ πατρίδα, μεῖνε στὴ θύμησή μου πάντα ὡραία σὰν τότε. Μεῖνε γιὰ πάντα χαραγμένη στὴν ψυχή μου μὲ μιὰ γλυκειὰ ἀνάμνηση, ἂς νομίζω ὅτι κάποτε, ἂν ἔρθω, θὰ μοῦ χαρίσῃς σὰν τότε χαρὰ καὶ εὐτυχία.

Φτωχὴ πατρίδα, μεῖνε στὴν ψυχή μου ὅπως σὲ ἄφησα, γιατὶ ἂν κάποτε ἔρθω, τότε θὰ κλάψω τὸ χαμὸ σου· γιὰ δεύτερη φορά.

Μαντεύω πῶς ὅλα κεῖ κάτω ἔχουν ἀλλάξει...

Δώρα Ἄνθη

ΔΕΙΛΙΝΟ

Γαλήνη ἀποζητᾶ ἡ ψυχή
τὸ μαγεμένο δεῖλι
Ποὺ φτάνει τώρα, τὶς πολλὲς
πίκρες της θὰ σκορπίση
Καὶ τῆς χαρᾶς χαμόγελα
θ' ἀνθίσουνε στὰ χείλη,
Ποὺ μαραμένα, ἀγέλαστα,
ὁ πόνος τἄχει ἀφήσει.

Κάτι μοῦ λέτε μέσα μου,
γλυκὲς ἤρεμες ὥρες
Τοῦ δειλινοῦ, καὶ ὄμορφες,
ἀλαφγινὲς ξυπνᾶνε
Οἱ θύμησες, ποὺ γύρω μου,
νεράϊδες πεπλοφόρες,
Μὲ ὄνειρα χειροπιαστὲς
ἀνάλαφρα περνᾶνε.

Καὶ γύρω μου καὶ μέσα μου,
ὦ, δειλινό, σὲ νοιώθω,
Μοῦ γαληνεύεις τὴν ψυχὴ
καὶ τὸ κορμὶ λαφρώνεις
Στὴν ἀπαλή σου ἀγκαλιά,
ἔχω θερμὸ τὸν πόθο,
Νὰ ζοῦσα πάντα μοναχός... τὸ εἶναι μου σκλαβώνεις!

Περιπλοκὰς

ΕΝΩ ΣΚΟΤΕΙΝΙΑΖΕΙ

Θαμπά τά χρυσάφια τῆς Δύσης ξεθωριάζουν καὶ σβύνουν, καὶ τὸ πράσινο τῶν πεύκων γίνεται πιὸ βαθύ, καὶ τἀεράκι πιὸ αἰσθητό.

Τά παιδάκια, ἀφοῦ ἔχασαν τὸ χρυσὸ σύντροφό τους, τὸν ἥλιο, μαζεύτηκαν τριγύρω στοὺς μεγάλους ζητώντας νὰ φύγουν. Δὲ νοιώθουν αὐτὴ τὴν ὥρα, αὐτὴ τὴ θεία ὥρα τὰ μικρά... Θέλουν παιχνίδι, καὶ τὸ παιχνίδι θέλει ἥλιο, φῶς!

Μὰ οἱ μεγάλοι, ὅλοι, σωπαίνουν λίγες στιγμὲς αὐτὴ τὴν ὥρα κοιτώντας μὲ μάτια ρεμβαστικὰ κάπου, κι' ἡ ψυχὴ τοῦ καθενὸς βλέπει μακρυὰ πολὺ μακρυά... Κι' εἶναι οἱ στιγμὲς αὐτὲς πολὺ γλυκειές...

Τὴ σιωπὴ τῆς ἐξοχῆς διακόπτει τὸ φτερούγισμα τῶν πουλιῶν κι' οἱ χαρωπὲς φωνύσες τους.

Μὰ τὰ ζωηρὰ παιδάκια βαριοῦνται σ' αὐτὴ τὴν ἠρεμία καὶ τἀθῶα τους ματάκια νυστάζουν. Εἶναι τόσο ξεκούραστες καὶ γαλήνιες οἱ ψυχοῦλες τους, ποὺ μελαγχολοῦν αὐτὴ τὴν ὥρα.

Ἀκούμπησε, μικρούλα μου, τὸ μελαχροινό σου κεφαλάκι στὰ γόνατά μου, καὶ κλεῖσε τὰ ματάκια σου. Ξεκούρασε τὸ μικρό σου μυαλουδάκι στὴν ἠρεμία αὐτῆς τῆς ὥρας... Μὴ λυπᾶσαι ποὺ ἔφυγε ὁ ἥλιος... ὁ χρυσὸς αὐτὸς ἄρχοντας τοῦρανοῦ. Θὰ ξαναπροβάλει ἀβρὸ τὸ πρωὶ καὶ θὰ στείλῃ μιὰν ἀχτίδα του νὰ σοῦ φιλήσῃ τὰ κλειστὰ ματάκια σου καὶ νὰ σὲ ξυπνίσῃ. Καὶ σὺ θὰ τρέξῃς στὰ λουλούδια καὶ στὶς πεταλοῦδες καὶ θὰ χτίσῃς λουλουδένιους πύργους.

Κοίτα τώρα αὐτὰ τὰ καντηλάκια ποὺ ἀνάβουν στὸν οὐρανό. Κι' αὐτὸ τὸ ἀσημένιο μπαλλόνι... ξέρεις τί εἶναι;...

Τά γλυκὰ ματάκια ἔκλεισαν, τὸ ρόδινο στοματάκι μισάνοιχτο ἀλαφρανασαίνει... Μιὰ ἀργυρὴ ἀχτίνα τοῦ φεγγαριοῦ παίζει στὸ μελαχροινὸ κεφαλάκι. Ἡ μικρούλα κοιμᾶται...

Εὔα

ΩΡΕΣ ΜΟΝΑΞΙΑΣ

Ἡ μοναξιὰ ἀσφαλῶς εἶναι τὸ τρομερότερο πρᾶγμα, καὶ κυρίως στὴν ἐξοχή. Εἶναι ἡ δεύτερη μέρα ποὺ μένω σπίτι μόνη. Ἀπὸ χθὲς εἶχα τρομερὸ πρίξιμο στὸ λαιμό, πόνο, νὰ μὴν μπορῶ νὰ καταπιῶ κτλ. Μὲ τίς κομπρέσες, τὶς γαργάρες καὶ πολλὰ ἄλλα γιατρικά, ἀποφάσισε, ἀφοῦ πέρασε ἡ μιὰ μέρα, ὁ κ. λαιμός μου νὰ πάψῃ μιὰ νὰ πονῇ καὶ λίγο-λίγο νὰ ξεπρίσκεται.

Ὅλοι πῆγαν περίπατο. Τὸ σούρουπο τώρα ἀρχίζει νὰ ρίχνῃ τὸ πέπλο του. Ἡ ὡραία φύση τοῦ Τατοΐου ἀρχίζει νὰ σκοτεινιάζῃ. Ἀκούω πατήματα. Σηκώνομαι ἀπ' τὴ chais-longue καὶ τρέχω στὸ παράθυρο. Νομίζω πὼς ἔρχονται. Ἀλλὰ τίποτα δὲν εἶναι. Ἄχ! Θεέ μου, πῶς ἀργοῦν. Το θέαμα εἶναι θαυμάσιο. Στὴν Ἐκάλη, στὸ Διόνυσο, στὸ Καστρί, στὴν Κηφισσιά, μόλις ἀρχίζουν ν' ἀνάβουν τά φῶτα. Γυρίζω πάλι καὶ ξαπλώνομαι. Ξεφυλλίζω ἕνα τόμο ξαναδιαβασμένης «Διάπλασης». Πέρνω νὰ γράψω σὲ μιὰ φίλη μου. Σὲ δυὸ λεπτὰ τελειώσε τὸ γράμμα. Τί γρήγορα ποῦ γίνονται ὅλα. Μόνο οἱ ὧρες ἀργοῦν νὰ περάσουν. Σηκώνομαι, διορθώνω τὰ χιλιοδιορθωμένα μπιμπελὸ τῆς ἐταζέρας μου, κοιτῶ στὸ παράθυρο, μὰ τίποτα δὲν ἀκούγεται. Μόνο τὸ ἀεράκι ἔξω χαϊδεύει τὰ πεύκα.

Κοιτῶ στὴ βιβλιοθήκη μου νὰ βρῶ κανένα βιβλίο ἀδιάβαστο, μὰ τίποτε. Τέλος ἀποφασίζω νὰ πάρω τὸ χιλιοδιαβασμένο ὡραιότατο βιβλίο τοῦ κ. Ξενοπούλου «Ἡ ἀδελφούλα μου». Τελειώνω τὴν πρώτη σελίδα. Τώρα γυρίζω τὴ δεύτερη. Ἀκούω τραγούδια, φωνές, τρέχω στὸ παράθυρο: Ἐπιτέλους ἔρχονται. Βγάζω τὸ κουτί μὲ τὰ παιγνίδια καὶ ἑτοιμάζω γιὰ παιγνίδι τὸ τραπέζι. Τοὺς ἀνοίγω. Σὲ δυὸ λεπτὰ δὲν ἀκούγεται τίποτε ἄλλο στὴν κάμαρα μου παρὰ γέλια καὶ φωνές. Ἡ μοναξιὰ πέταξε κ' ἤρθε στὴ θέση της ἡ χαρά. Μακάρι ποτὲ νὰ μὴν ξαναφύγῃ...

Φαίδρα

ΑΠΟ ΤΑ ΦΑΙΔΡΑ

25 ΕΚΑΤΟΣΤΟΜΕΤΡΑ ΦΑΡΑΟΣ!

Μιὰ φορά, ἕνας Μασσαλιώτης εἶχε πάει στὸ Παρίσι. Ἕνας φίλος του τὸν κάλεσε σὲ γεῦμα:

— Σὲ παρακαλῶ, τοῦ λέει τὴν παραμονή, ξέρω πὼς ἐσεῖς οἱ Μασσαλιῶτες τὸ παρακάνετε στὶς ὑπερβολές. Πρόσεξε λοιπὸν στὸ γεῦμα, νὰ μὴν φουρνίρῃς τίποτα ἀρλοῦμπες γιατὶ θὰ ρεζιλευθῆς, καὶ δὲν ἀνακατεύομαι.

Αὐτὸς ὑπόσχεται νὰ μὴν πῆς καμμιὰ ψευτιά, ἀλλὰ τὴν ἄλλη μέρα στὸ γεῦμα, σὲ μιὰ στιγμὴ ποὺ συζητοῦν τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ τῶν σπιτιῶν, κι' ἕνας ὑπερηφανεύεται γιὰ τὶς μεγάλες διαστάσεις τοῦ διαμερίσματός του

— Ἐγώ, πετιέται ὁ Μασσαλιώτης, κρατῶ στὴ Μασσαλία ἕνα διαμέρισμα πελώριο. Ἀφοῦ, φανταστῆτε, μόνο τὸ σαλόνι μου ἔχει 18 μέτρα μάκρος, ἐπί...

Μιὰ ματιὰ τοῦ ἀπιφτρύωνός του τὸν κάνει νὰ τὰ χάσῃ λίγο. Ἐνθυμούμενος τὴν ὑπόσχεσή του, καὶ θέλοντας νὰ ἐπανορθώσῃ, συνεχίζει:

— Ἔχει λοιπὸν τὸ σαλόνι σου 18 μέτρα μάκρος ἐπὶ 25 ἑκατοστόμετρα φάρδος!!!

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

Σαρδανάπαλος

Ο ΓΙΑΤΡΟΣ ΚΙ' Ο ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Δυὸ αὐτοκινητισταί, ἕνας γιατρὸς κι' ἕνας δικηγόρος, ἐπειδὴ εἶχαν χάσει τὸ δρόμο τους στὴν ἐξοχή, στάθηκαν μπρὸς σὲ μιὰ ἀγροικία γιὰ νὰ ζητήσουν πληροφορίες ἀπ' τὸν οἰκοδεσπότη. Αὐτὸς τότε τοὺς ἐπρότεινε νὰ μποῦν στὸ σπίτι του γιὰ νὰ πάρουν κανένα ἀναψυκτικό — πρᾶγμα ποὺ ἐκεῖνοι τὸ δέχτηκαν μὲ μεγάλη προθυμία γιατὶ διψοῦσαν πολύ. Ἔτσι ἀνοιξαν κουβέντα μεταξύ τους.

Ὁ γιατρὸς ἀγαποῦσε τὶς εὐθυμες Ἱστορίες, καὶ τὸ παράδειγμά του τὸ μιμήθηκε ἀμέσως κι' ὁ δικηγόρος. Ἀλλὰ ὅλες οἱ ἱστορίες ἦταν εἰς βάρος ἀγροτῶν καὶ μικροκτηματιῶν. Φυσικὰ ὁ κτηματίας ἐθίχθη, καὶ στὸ τέλος, γιὰ νὰ τοὺς ἀνταποδώσῃ τὰ ἴσα, ἄρχισε νὰ διηγῆται: «Μιὰ φορά, ἕνας ἔξοχος γιατρὸς ἔκανε ἐγχείρηση σὲ κάποιον ἄρρωστο. Μά, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐγχειρήσεως, ἔχασε τὴν ψυχραιμία του, καὶ ἀντὶ νὰ βγάλῃ ἕνα βλαμμένο ὄργανο, ἔβγαλε τὴ συνείδηση τοῦ ἀρρώστου.»

Στὸ σημεῖο αὐτό, ὁ ἰδιοκτήτης τῆς ἀγροικίας σταμάτησε τὴν ἱστορία του. Ἀλλὰ ὁ δικηγόρος τὸν ρώτησε:

— Καὶ ἔπειτα... Τί ἔγινε;

Ὁ ἄρρωστος ἔγινε καλά;

— Ναί, ἀπάντησε ὁ κτηματίας, μὰ ἐπειδὴ δὲν εἶχε πιὰ συνείδηση καὶ δὲν ἤταν ἱκανὸς γιὰ τίποτε, ἔγινε... δικηγόρος!

Γεώργιος Ἀβέρωφ

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Δάσκαλος: — Ποιός, Γιαννάκη, σοῦ ἔφτιασε τὴν ἔκθεσή σου;

Γιαννάκης: — Ὁ μπαμπάς μου.

Δάσκαλος: — Τί, ὁλόκληρη;

Γιαννάκης: — Ὄχι, τὸν ἐβόηθησα καὶ γώ.

Λυσόχαρτο

***

Ὁ Κουφιοκεφαλάκης: Σήμερα ἔκαμα μιὰ φάρσα στὸ σταθμάρχη!

— Τί:

— Τοῦ ζήτησα εἰσιτήριο μετ' ἐπιστροφῆς καί, χά, χά, χά! ἐγὼ δὲ θὰ ξαναγυρίσω!..

Μυστηριώδης Προσωπιδοφόρος

***

Μίμης: Μπαμπά, ἀλήθεια ὁ Θεὸς μᾶς ἔκανε ἀπὸ λάσπη;

— Ναί, παιδί μου.

— Μὰ τότε γιαγί ἅμα βρεχόμαστε δὲ λυώνουμε;

Ἰσμήνη

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ 246ου ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΑΥΣΕΩΝ

Προταθέντος τὴν 7 Σεπτεμβρίου 1929 πρὸς εἴρεσιν τῶν Λύσεων τῶν εἰς τὰ φύλλα τῆς Διαπλάσεως Σεπτεμβρίου, Ὀκτωβρίου, καὶ Νοεμβρίου 1929 δημοσιευθεισῶν 200 Πνευματικῶν Ἀσκήσεων.

(Οἱ ἀκολουθοῦντες ἕκαστον ὄνομα τρεῖς ἀριθμοὶ σημαίνουν: ὁ *πρῶτος* τὰς ἐβραθείσας ὀρθὰς Λύσεις, ὁ *δεύτερος* τὰ Ἐβσημα Λύσεων καὶ ὁ *τρίτος* τὰ Ἐβσημα Ἐπιμονῆς, συμφώνως μὲ τὸν Ὀδηγὸν τοῦ Συνδρομητοῦ τοῦ 1927, Κεφ. Ε', § 25.

Οἱ *Ἰσότιμοι* ὅλων τῶν τάξεων ἔχουν τὸ δικαίωμα, οἱ μὲν τοῦ Α' Βραβείου νὰ ὑπογραφοῦν τὴν εἰκόνα των ἐπὶ πληρωμῇ δρ. 40 διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ κλισέ, καὶ νὰ γορράσουν ἐντὸς τριμήνου τὸ πολὺ ἀπὸ σήμερον, (διότι κατόπιν παραγράφεται τὸ δικαίωμα τοῦτο,) ἕνα οἱονδήποτε θέλουν τόμον «Διαπλάσεως» τῶν ἐτῶν 1894 — 1929 (Β' Περίοδος) μὲ ἔκπτωσιν δέκα (10) δραχμῶν. Οἱ τοῦ Β' Βραβείου ν' ἀγοράσουν ὅμοιον Τόμον μὲ ἔκπτωσιν πέντε (5) δρ. καὶ οἱ τοῦ Γ' μὲ ἔκπτωσιν τριῶν (3) δρ. (Ἴδε καὶ Ὀδηγὸν Συνδρομητοῦ τοῦ 1927, Κεφ. Ζ' § 6 καὶ 7).

ΑΝΩΤΕΡΑ ΤΑΞΙΣ (15 ἐτῶν καὶ ἄνω)

ΠΡΩΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Μιμόζα, 185, 19, 7.

Ἰσότιμοι: Λατάνια, 183, 19, 7.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Μιράντα, 168, 17, 7. Μικρομέγαλη, 168, 17, 7.

ΤΡΙΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Ἀνύτη, 158, 16, 7. Α. Γκέκος, 149, 15, 7. Καίτη Σανίτα, 142, 15, 7.

Ἰσότιμοι: Ἀρχοντοπούλα, 138, 16, 7. Μάγισσα, 158, 16, 7.

ΕΠΑΙΝΟΣ: Δούλη Δωδεκάνησος, 137, 14, 7. Λυγαριά, 107, 11, 7. Καστανὴ Νεράϊδα. 122, 13, 6.

ΕΥΦΗΜΟΣ ΜΝΕΙΑ: Σμυρνιωτάκι, 90, 9, 6. Ξεφτέρι τῆ; Ἠπείρου, 29, 3, 2. Λάουρα Λαπλάντ, 10, 1, 1. Ναπολέων, 50, 5, 3. Περιπλοκάς, 31, 4. 2. Πούλια, 5, 1, 1. Δὸν Ζουάν, 51, 6, 5. Γελαστὴ Μικρούλα, 8, 1, 1. Νεοπτόλεμος, 29, 3, 2. Πεταχτὸ Ναυτάκι, 31, 4, 2.

ΜΕΣΑΙΑ ΤΑΞΙΣ (12 - 15 ἐτῶν)

ΠΡΩΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Τζίνα, 158, 16, 7.

Ἰσότιμοι: Μιτσουτσό, 170. 17. 7. Πορφυρίς, 162, 17, 7. Νεράϊδα τοῦ Γιαλοῦ, 160, 16, 7. Πάνθεια Ἀβραδάτου, 185, 19, 7.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Λιάνα 159, 16, 6. Ἀγνούλα, 158, 16, 7.

Ἰσότιμοι: Λυσόχαρτο, 147, 15, 6. Βέγας, 153, 16, 7. Ἀγεμώνη τοῦ Βουνοῦ, 146, 15, 7.

ΤΡΙΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Γενναῖος Ψαριανός, 138, 14, 7. Χ. Σπυρόπουλος, 133, 14, 7. Νίτσα Χρ. Τορναρίτου, 137, 14, 7.

ΕΠΑΙΝΟΣ: Ἠρώ, 105, 11, 5. Γεώργιος Ἀβέρωφ, 98, 10, 7.

ΕΥΦΗΜΟΣ ΜΝΕΙΑ: Τσάμπρλεν, 49, 5, 6. Χαλιμᾶ, 28, 3, 2. Φαουσίνα, 54, 6, 5. Χρυσόθεμις, 5, 1, 1. Ἀστὴρ τοῦ Πόντου, 33, 4, 2. Ἀθανάσιος Διάκος, 61, 7, 4. Μονάκριβη, 73, 8, 4. Ρωμαῖος Πρίγκιψ, 59, 6, 6. Πούπουλο, 4, 1, 1. Μήδεια, 50, 5, 2. Ηλιορείτικο Κεράσι, 51, 6, 2. Πόνου Δάκρυ, 8, 1, 1. Χαρίκλεια Παπαευσταθίου, 35, 4, 2. Ρασκουτίν, 30, 3, 3.

ΜΙΚΡΑ ΤΑΞΙΣ (11 ἐτῶν καὶ κάτω)

ΠΡΩΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Ἑλληνόπουλο, 181, 19, 7.

Ἰσότιμοι: Πιτσιρίκος, 129, 13, 7. Ἀγγελούδι, 157, 16, 7.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Μέγας Ἀλέξανδρος, 100, 10, 5.

ΤΡΙΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: Πολωνέζα, 91, 10, 6.

ΕΥΦΗΜΟΣ ΜΝΕΙΑ: Θαλασσοπούλι, 54, 6, 4. Ἡρακλῆς, 49, 5, 3. Χαραυγὴ τῆς Λέσβου, 21, 3, 1.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

Τὸ πρώτιστον καθῆκον τοῦ καλοῦ συνδρομητοῦ εἶναι ἡ ἔγκαιρος ἀνανέωσις τῆς συνδρομῆς του.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ἀθῆναι, 42 ὁδὸς Εὐριπίδου, τὴν 5 Νοεμβρίου 1930

ΔΗΛΩΣΗ

Δὲν παραλαμβάνω γράμματα μὲ πρόσθετο τέλος ποὺ πρέπει νὰ τὸ πληρώσω ἐγώ. Νὰ ζυγίζετε ὅ,τι μοῦ στέλνετε μὲ τὸ ταχυδρομεῖο, καὶ νὰ βάζετε τὸ γράμματόσημο σωστό.

ΤΟ ΣΗΜΑ

Ἡ *Ἀφροδίτη τῆς Μήλου*, στὸ τέλος ἑνὸς ὡραίου γράμματός της, μὲ ρωτᾷ: «Τὸ Σῆμα ποὺ παρήγγειλα, δὲν τὸ ἔλαβα ἀκόμα. Γιατί;». Αὐτὸ μοῦ φαίνεται περίεργο. Καὶ φαντάζομαι πὼς ἀφοῦ ἡ *Ἀφροδίτη τῆς Μήλου* μοῦ γράφει ἔτσι, κι' ἄλλοι, ἀπ' αὐτοὺς ποὺ προπλήρωσαν τὸ Σῆμα, θάπροῦν πὼς δὲν τὸ ἔλαβαν ἀκόμη... Μὰ τί σᾶς εἶχα πεῖ, παιδιά μου; Τὸ Σῆμα δὲν ἔγινε ἀκόμα, **τώρα θὰ γίνῃ**. Κι' ἀκριβῶς γιὰ νὰ γίνῃ, εἶχα παρακαλέσει ὅσους εἶχαν σκοπὸ νὰ τὸ πάρουν, νὰ τὸ παραγγείλουν, νὰ τὸ προπληρώσουν, καὶ νὰ μαζεύθῃ ἔτσι ἕνα μέρος ἀπὸ τὸ κεφάλαιο ποὺ χρειαζόταν. Αὐτοὶ λοιπὸν ποὺ τὸ προπληρώσαν, θὰ τὸ λάβουν ἅμα γίνῃ. Τέτοια συμφωνία κάναμε. Κι' ἡ θἄρθουν νὰ τὸ πάρουν ἀπὸ τὸ γραφεῖο μου,—γιατὶ θὰ τὸ ἀναγγείλω ὅταν θὰ εἶναι ἕτοιμο — ἢ θὰ τοὺς τὸ στείλω ταχυδρομικῶς. Στὸ μεταξὺ καὶ στὸ ἐρχόμενο ἐλπίζω—θὰ δημοσιεύσω τὸ σχέδιο τοῦ Σήματος, ὅπως τὸ ζωγράφισε ἡ *Λορελάϊ* ποὺ θὰ τὸ ἐκτελέσῃ.

Ἡ λύση τῆς Μαγικῆς Εἰκόνος τοῦ 47ου φυλλαδίου δὲν εἶναι πολὺ εὔκολη. Γι' αὐτὸ τὴ δημοσιεύω ἐδῶ ὅπως τὴν ἔγραψε ὁ *Πίκμαν*:

Στὴ μεγάλη πέτρα κρύβεται ἀνάποδα ἕνας σκύλος· στὴν πέτρα τοῦ τρίτου ἐπιπέδου — τὸ ἴδιο — μιὰ μαϊμοῦ· στὰ κλαδιὰ τοῦ δένδρου μιὰ ἀρκούδα, ἕνας χοῖρος κι' ἕνα κουνέλι· ὅσο γιὰ τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τὰ γράμματα, ἂν μ' ἕνα μολύβι ἑνωθοῦν κατὰ σειρὰ 1—45, 1—28 καὶ Α—Ω, θὰ σχηματισθοῦν ἕνας ἐλέφας, μιὰ χῆνα κι' ἕνας παπαγάλλος.

Κάνεις μιὰ παρεξήγηση, *Ρόδη Ὀδράνη*: Δὲν εἶναι κορίτσι ἡ *Περιπλανάς*, ἀλλ' ἀγόρι. Ἐπομένως δὲν ἐπρόδωσε τὸ φῦλο της ὅταν εἶπε ὅτι «τὰ διανοητικὰ χαρίσματα εἶναι πιὸ χρήσιμα στὰ γόρια». Κι' ἐννοοῦσε βέβαια ὅτι τὰ γόρια προπάντων πρέπει νὰ καταγίνωνται στὰ γράμματα, στὶς ἐπιστήμες, στὰ πνευματικὰ ἐν γένει, γιατὶ ἄλλος εἶναι στὴν κοινωνία ὁ προορισμὸς τῶν κοριτσιῶν. Σ' αὐτὸ ὅμως κι' ἐγὼ δὲν συμφωνῶ ἐντελῶς. Γιατὶ κι' ἡ γυναίκα εἶναι *ἄνθρωπος*, μὲ τὰ ἴδια δικαιώματα στὶς πνευματικὲς ἀπολαύσεις ποὺ ἔχει κι' ὁ ἄντρας. Ἔπειτα, στὴν ἐποχή μας, τείνει νὰ ταυτισθῇ ὁ κοινωνικὸς προορισμὸς τῶν δύο φύλων. Ἡ γυναίκα δὲν εἶναι πιὰ μόνο μητέρα καὶ νοικοκυρά, ἀφοῦ γίνεται καὶ... βουλευτής!

Ἀφοῦ πῆρες ἀπάντηση, *Οὐράνιο Τόξο*, σ' ἐκεῖνο τὸ γράμμα, θὰ πῇ ὅτι ἔλαβα καὶ τὸ διήγημα, ἀλλὰ δὲν ἦρθε ἀκόμα ἡ σειρά του. Ἂν ἔμαθες, δυὸ χρόνια τώρα ποὺ μὲ διαβάζεις, νὰ εἶσαι ὁπομονητικός, νὰ μὴ θυμώνῃς, νὰ μὴν παραπονιέσαι καὶ νὰ κοιτάζῃς τὴ δουλειά σου χωρὶς νὰ σὲ νοιάζῃ τί κάνουν οἱ ἄλλοι, πραγματοποίησες τωόντι μιὰ μεγάλη ἠθικὴ βελτίωση, γιὰ τὴν ὁποία καὶ σὺ πρέπει νὰ περηφανεύεσαι κι' ἐγώ...

Κατὰ τὴ φιλοσοφία, *Λέλια*. Εἶναι, πραγματικῶς, φιλοσοφίες ποὺ μπερδεύουν τὰ πράγματα, μὰ εἶναι κι' ἄλλες ποὺ τἀπλουστεύουν. Καὶ βλέπω μὲ χαρὰ πὼς ἀπ' αὐτὲς εἶναι κι' ἡ δική σου. Γιατὶ κι' ἐσὺ φιλοσοφεῖς μὲ τὸν τρόπο σου... Ἡ ἀρρώστεια σου, ἡ τιποτένια εὐτυχής, σ' ἔκαμε νὰ ἰδῇς τὸ Παρίσι—λίγο κι' αὐτό;—καὶ νὰ γνωρίσῃς ἐκεῖ μιὰ ἀπὸ τὶς καλύτερες Διαπλασοπούλες, τὴν *Κυρα-Κυραλίνα*. Σοῦ εἶπε ὅμως πὼς ἔχει νὰ μοῦ γράψῃ καιρό; Γιατὶ ἄραγε; Δὲν πιστεύω νὰ εἶναι καμμιὰ δυσαρέσκεια. Σοῦ ἔστειλα τοὺς «Μυστικοὺς Ἀραβῶνες» καὶ πιστεύω νὰ σἀρέσουν. Εἶναι ἀπὸ τὰ βιβλία τοῦ κ. Ξενοπούλου ποὺ μποροῦν νὰ τὰ διαβάζουν καὶ κορίτσια.

Τὸ *Τριανταφυλλένιο Δάκρυ*, ὁ νέος μου φίλος, προκισθάνεται ὅτι θὰ τοῦ εἶμαι τὸ ἴδιο ἀχώριστος κι' ἀγαπημένος σύντροφος κι' ἀφοῦ περάσῃ τὰ ὅρια τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας. Νὰ ἕν' ἀπὸ τὰ σπάνια σήμερ' ἀγόρια ποὺ δὲν τὰ κυριεύει ἐξολοκλήρου ὁ ἀθλητισμός. Καὶ τί ὡραῖο γράμμα ποὺ μοῦ γράφει! Θὰ εἶδε βέβαια ὅτι αὐτὸ τὸ ψευδώνυμο τοῦ διάλεξα.

Σὲ δικαιολογῶ, *Ἀνθισμένη Τριανταφυλλιά*, γιατὶ ξέρω τί δουλειὰ εἶχαν αὐτὸν τὸν καιρό, μὲ τὸ ἀνοιγμα τῶν σχολείων, ὅσοι ἐργάζονται σὲ βιβλιοπωλεῖο. Σ' εὐχαριστῶ ποὺ μοῦ ἔγραψες μόλις εὐκαίρησες. Τὸ περιοδικὸ ποὺ λὲς δὲν τὸ εἶδα. Εἶναι τάχα γιὰ παιδιά; Οἱ λύσεις δεκτές. Γιὰ τὸ Σῆμα γράφω παραπάνω.

Βέβαια, *Ἰσμήνη*, θὰ τὸ κρίνω μ' ἐπιείκεια ἀφοῦ εἶναι τὸ πρῶτο σου, ἀλλὰ περισσότερα θὰ σοῦ πῶ ἅμα ἔλθῃ ἡ σειρά του νὰ τὸ διαβάσω. Τέτοια περιοδικὰ ξεφυτρώνουν ἐδῶ κάθε μέρα. Τὸ καθένα ρεκλαμάρεται ὅτι εἶναι «τὸ καλύτερο γιὰ παιδιά», ἀλλὰ ὁ κόσμος ξέρει, τόσα χρόνια τώρα, ποιό εἶναι τὸ καλύτερο πραγματικῶς. Γι' αὐτὸ ἄλλα παίνευ ἀμέσως—ποῦ νὰ βαστάξουν χωρὶς ἀναγνῶστες!—κ' ἄλλα φυτοζωοῦν μὲ τοὺς λίγους ποὺ κατορθώνουν νὰ στρατολογήσουν. Ἤταν περιττὸ νὰ μοῦ πῇς ὅτι ἐσὺ θὰ μοῦ μείνῃς πιστὴ μ' ὅλες αὐτὰς τὶς ρεκλάμες ποὺ σοῦ στέλνουν... Τὸ νέο μου ἔτος, καθὼς ξέρεις, ἀρχίζει ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου. Ὥστε πλησιάζει ὁ καιρὸς «ποὺ θὰ κάμῃς κι' ἄλλα παιδιὰ εὐτυχισμένα ὅπως εἰσαι σύ»...

Πολὺ χάρηκα, *Ναδία*, γιὰ τοὺς ἀραβῶνες τοῦ ἀδελφοῦ σου, τοῦ παλιοῦ μου *Λαρισσαῖκο Ἀγκαθάκι*. Ὥστε Διαπλασοπούλα κι' ἡ νύφη; τί καλά! Νὰ ζήσουν τὰ παιδιά μου. Φαντάζομαι τὴ συγκίνησή σου τὴν πατριωτικὴ στἀποκαλυπτήρια τοῦ μνημείου τοῦ Κούμα, τοῦ μεγάλου αὐτοῦ διδασκάλου τοῦ Γένους, καὶ στὶς ἄλλες γιορτὲς τῆς Ἑκατονταετηρίδας στὴν πατρίδα σου. Ἐλπίζω νὰ μοῦ ξαναγράψῃς γρήγορα. Τετράδια Μ. Μυστικῶν σοῦ ἔστειλα.

Πραγματικῶς, *Μακντόφ*, κι' ὄχι μόνο στὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ παντοῦ σχεδόν, οἱ γυναῖκες εἶναι περισσότερες ἀπὸ τοὺς ἄντρες. Ἕνας λόγος κι' αὐτὸ ποὺ ἔχω περισσότερες Διαπλασοπούλες παρὰ Διαπλασόπουλα καὶ, ὅπως λές, ὅταν σ' ἕναν κύκλο ὑπερτεροῦν τὰ κορίτσια κατ' ἀριθμό, φυσικὸ νὰ ὑπερτεροῦν καὶ κατὰ βραβεῖα. Τὸ λάθος ἐκεῖνο εἶναι τόσο εὐνόητο, ποὺ δίκια θἔπιανα τόπο γιὰ νὰ τὸ διορθώσω. Ἡ *Φιλόσοφη* σ' εὐχαριστεῖ θερμῶς, ἀλλὰ βρίσκει πολὺ μεγάλη τὴν τιμὴ νὰ δημοσιευθῇ εἰκονογραφημένο τὸ πρῶτο της διήγημα.

Ἔλαβα τὶς Ἀσκήσεις γιὰ τὸν Διαγωνισμό, *Ἀθῶο Διαβολάκι*. Σ' εὐχαριστῶ πολὺ ποὺ θεωρεῖς καθῆκον σου νὰ ἐργασθῇς μ' ὅλη σου τὴ δύναμη γιὰ τὴ διάδοσή μου καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ ἐπιτύχῃς, ἀφοῦ σ' ἐμπνέῃ μιὰ τόση εὐγενικὴ ἰδέα.

Ὦ, τὸ ξέρω, *Πριγκήπισσα τοῦ Ἰδεώδους*, τί κοστίζει αὐτὸ τὸ «χαρτί», ποὺ τὸ παίρνει κανεὶς ὕστερ' ἀπὸ 11 καὶ 12 ἐτῶν μόχθους κι' ἀγῶνες... Τώρα ρωτᾷς: «θὰ χρησιμεύσῃ τουλάχιστο;» Μὰ βεβαιότατα! Καὶ πολὺ γρήγορα μάλιστα. Γιατὶ ἂν σήμερα ὑπάρχουν 1500 δασκάλοι καὶ δασκάλες χωρὶς θέσῃ, σὲ λίγο, ποὺ θἀνοίξουν τὰ νέα σχολεῖα, σ' ὅλο τὸ Κράτος, κι' αὐτοὶ ὅλοι θὰ τοποθετηθοῦν, κι' ἄλλοι θὰ χρειασθοῦν. Γιὰ τὸ κομμάτι σου θὰ σοῦ πῶ ἀργότερα. Σοῦ ἔστειλα Μ. Μυστικά. Θὰ μοῦ γράψῃς πιὸ συχνὰ τώρα ποὺ ἡσύχασες;

Ἡ *Κάρμεν Σύλβα* θέλει νὰ τῆς λύσω μιὰ ἀπορία: Τί σημαίνουν οἱ πρῶτοι στίχοι ἀπὸ τὸν Ὕμνο στὴν Ἐλευθερία τοῦ Σολωμοῦ: «Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψη τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή—σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψη ποὺ μὲ βιά μετρᾶεε τὴ γῆ». Δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς καταλάβῃ νὰ τοὺς ἐξηγήσῃ.—Μὰ δὲν εἶναι δύσκολο. Ὁ ποιητὴς ἀπευθύνεται στὴν Ἐλευθερία, τὴ θεά. Τὴ βλέπει μπροστά του. Καὶ *τὴ γνωρίζει* πὼς εἶναι αὐτή, ἡ θεὰ Ἐλευθερία, ἀπὸ τὸ κοφτερὸ σπαθὶ ποὺ κρατεῖ — τὸ τρομερὸ γιὰ τοὺς ἐχθροὺς τῆς, τοὺς τυράννους — κι' ἀπὸ τὴ γοργὴ ματιά (*ὄψη*) ποὺ ρίχνει σ' ὅλη τὴ γῆ σὰ νὰ θέλῃ νὰ ἰδῇ ποῦ ὑπάρχει σκλάβος, γιὰ νὰ τρέξῃ νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ. Αὐτὸ εἶναι. Κι' ὁ ζωγράφος ποὺ εἰκονογράφησε τὰ Ἔργα τοῦ Σολωμοῦ—ἔκδοσις Μαραλῆ—ὁ κ. Ἰακωβίδης, ἔτσι παριστάνει τὴν Ἐλευθερία, ἐμπνευσμένος ἀπ' αὐτὴ τὴν περιγραφή: μιὰν ἀμαζόνα, μὲ σπαθὶ στὸ χέρι καὶ μὲ βλέμμα φλογερό κι' ἐρευνητικό. Μερικοὶ κατηγόρησαν τὸ Σολομὸ γιὰ τὴ λέξη *ὄψη*, ποὺ ἐδῶ δὲν εἶναι τάχα ἡ κυριολεξία, γιατὶ σήμερα δὲν σημαίνει τὸ βλέμμα, τὴ ματιά, τὰ μάτια. Ὁ ποιητὴς ὅμως ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπεκτείνῃ τὴ σημασία μιᾶς λέξης. Ἐδῶ μάλιστα ἔκαμε κάτι ἄλλο ἀκόμα πιὸ νόμιμο: Μεταχειρίσθηκε τὴ λέξη *ὄψη*—ποὺ σήμερα σημαίνει πρόσωπο, θωριά, ἐξωτερικὸ — μὲ τὴν παλιὰ της σημασία (*ὄψ-ὀπός*, *ὄψις-ὄψεως*) ποὺ ἤταν «ἡ δύναμις τοῦ βλέπειν, ἡ ὅρασις κι' ἐπομένως οἱ ὀφθαλμοί».

Καθὼς βλέπεις, *Πλάνο Δοξάρι*,

βοϊκὸ Ἀκρογιάλι, Γλυκοχάραγμα, Ἰάς, Δυσόχαρτο, Μαρίκα Κατζηϊωσήφ, Ἀστήρ, Ξένοιαστος Ἀπάχης, Ἀνθισμένη Τριανταφυλλιά. Στάμω Σ. Τζανάτου καὶ Ἀνθισμένη Ἀμυγδαλιά.

ΓΙΑ ΤΗΝ Σ. Σ. Σ.

Ἀπορρίπτονται: «Τὰ θαύματα τῆς Ρεκλάμας» τοῦ ***Μυστηριώδους Προσωπιδοφόρου.*** Ὁ φίλος μου δὲν ἔμαθε ἀκόμη ὅτι δὲν ἀναδημοσιεύω ἀπὸ βιβλία, ἀλλὰ δημοσιεύω στὴ Σελίδα πρωτότυπα καμμάτια τῶν φίλων μου; Κρίμα στὸν κόπο ποὺ ἔκαμε νὰ τὸ γράψῃ. — «Στὴν ἐξοχή» τῆς ***Δροσόλουσάτης Ἄνδρου.*** Μονότονο ὕφος, σὰν μαθητικὸ θέμα καὶ νοήματα πολὺ κοινά. Γιὰ τὴν ἡλικία της ὅμως, τὸ γράψιμο εἶναι ἱκανοποιητικό. — «Ἐκδρομὴ στὰ βουνὰ» τῆς ***Χαρᾶς τοῦ Σπιτιοῦ.*** Δὲν τοῦ λείπει κάποια ζωηρότης, ἀλλὰ τὸ γράψιμο πρέπει νὰ γίνῃ πιὸ δόκιμο ἀκόμη, πιὸ λογοτεχνικό. Ἔχει καὶ πολλὲς ἔννοιες ἐντελῶς κοινὲς καὶ περιττές. — «Λοῦστρος» τοῦ ***Στεφάνου Λόξης.*** Γράψιμο ἐξασκημένο, ἀλλὰ χωρὶς ἀληθινὸ αἴσθημα καὶ συγκίνηση. — «Τρικυμία» τοῦ ***Ἐφίππου Ταχυδρόμου.*** Ἄτακτο μέτρο κι' ἡ ἔκφραση ἀφορμάριστη ἀκόμη. — «Νύχτα» τοῦ ***Ρογήρου.*** Δὲν ἔχει παρὰ μόνο ἕνα ρυθμό. Τὰ νοήματά του εἶναι κοινὰ καὶ οἱ εἰκόνες του ἀφύσικες. Ἴδιως ὁ τελευταῖος στίχος δὲν ἔχει κανένα νόημα. — «Στὴ Σελίδα» τῆς ***Αὐγῆς Ρόδου.*** Δὲ λέει τίποτα ἀξιοσημείωτο. Γιὰ τὴν τέχνη τῆς ***Α. Ρ.*** εἶναι ἀποτυχία. — «Σ' ἕνα μυρωμένο περιβόλι» τοῦ ***Ἀτσίγγανου.*** Ἀκουσία μίμηση τοῦ σχετικοῦ κομματιοῦ τῆς ***Διάνας.*** Δὲν ἔχει πρωτοτυπία παρὰ μόνο στὴν τελευταία φράση του. — «Στὸ μάθημα» τοῦ ***Ἀξένοιαστου.*** Γνωστὸ ἀστεῖο ποὺ ἔχει δημοσιευθεῖ καὶ ὡς Παιδικὸ Πνεῦμα. — «Πῶς τὴν λένε» τοῦ ***Μαγεμένου Βασιλόπουλου.*** Ἀσήμαντο καὶ ἄλλωστε χωρὶς ἐνδιαφέρον γιὰ τὴ Σελίδα μας. — «Μιὰ μικρὴ βοήθεια» τοῦ ***Βάσιγκτων.*** Ἡ ἱστορία ἴσως νὰ ἔχῃ κάποιο ἐνδιαφέρον, ἀλλὰ τὸ ὕφος κι' ἡ γλῶσσα σχολαστικὰ καὶ ἀφύσικα. Ἂς ἐπιχειρήσῃ νὰ γράψῃ στὴ δημοτική. — «Τί θὰ πῇ ἀνησία» τῆς ***Ἀστερης Ἀραπιανίτσας.*** Κι' αὐτὸ τὸ ἀστεῖο θαρρῶ πὼς εἶναι γνωστό. Τὸ γράψιμο ὅμως ζωηρὸ καὶ ἀφελές, θἄπρεπε νὰ καλλιεργηθῇ καὶ σ' ἄλλα θέματα. — «Διακοπὲς», τοῦ ***Ὑπερφυσικοῦ Μπεμπέ.*** Ἄτεχνο, στομφῶδες καὶ μὲ ἄταχτο μέτρο. Τὸ θέμα ἤθελε ἐκφράσεις μετριώτερες καὶ γράψιμο ἡσυχότερο. — Θὰ ἐξακολουθήσω.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Κανένα ψευδώνυμο δὲν ἐγκρίνεται, οὔτε ἀγανεώνεται, ἂν δὲν συνοδεύεται ἀπὸ τὸ δικαίωμα. δρ. 10. — Τὰ ἐγκρινόμενα ἢ ἀνανεούμενα ἰσχύουν ἂς τὴν 30 Νοεμβρίου 1930 Ὅσα συνοδεύονται ἀπὸ Α. ἀνήκουν σὲ ἀγόρια καὶ ὅσα ἀπὸ Κ. σὲ κορίτσια.

Νέα Ψευδώνυμα: Νέλλη, κ. Λουλοῦδι τῆς Χαρᾶς, κ. (ΝΣ).

Ἀνανεώσεις Ψευδωνύμων: Υἱὸς τοῦ Αἰθέρος, ἀ.

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: ***Χὸρ-χὸρ Ἀγᾶν*** (ἔλαβες ἕξη γράμματα σὲ μιὰ μέρα; μπράβο, οὔτε ὑπουργὸς!.. τετράδια σοῦ ἔστειλα·) ***Μαγιάτικην Αὔραν*** (ὦ, βέβαια ποὺ αὐτὰ τὰ παιδιὰ δὲν εἶναι καλά... χαίρω ποὺ σοῦ ἀρέσει τόσο τὸ «Μέσα στὴν Ἄβυσσο»· σοῦ ἔστειλα θ τετράδια· ἀλλὰ μὲ πολὺ ξέθωρο μελάνι μοῦ γράφεις, παιδί μου!) ***Σαπουνόφουσαν*** (πολὺ λυπήθηκα γιὰ δλ' αὐτά· ἕνα μόνο καλὸ εἶχαν βέβαια: ὅτι σοῦ ἔμαθαν τὸν κόσμο κι' ἄλλη φορὰ θὰ φυλάγεσαι· τώρα μιλιά! ἔχω ὑπ' ὄψι μου καὶ τὸ ἄλλο γράμμα σου· ὄχι, δὲν θὰ καταργηθῇ καὶ τὸ Δημοψήφισμα γιὰ τὸ καλύτερο φευδώνυμο·) ***Ζωὴν Παγκάλου*** (συμμορφώθηκα· ἀσπάζομαι τἀδέλφια κι' ἐλπίζω νἀρχίσουν κι' αὐτὰ νὰ μοῦ γράφουν· δὲν ὑπάρχει, πές τους, κανένας λόγος νὰ διστάζουν, ἀφοῦ μάγαποῦν...) ***Δυσόχαρτο*** (τὰ ἔλαβα ὅλα καὶ πολλὰ θὰ τὰ χρησιμοποιήσω· εὐχαριστῶ ἔστειλα·) ***Ἱππότην Δεγκριὲ*** (χαίρω πολύ, γράφε μου· ἀπόδειξη ἔστειλα·) ***Υἱὸν τοῦ Αἰθέρος*** (διεβίβασα τὶς εὐχαριστίες σου·) ***Διαμάντι τῆς Μαμμᾶς*** (δὲν πειράζει· γράφε μου τώρα. ἔστειλα·) ***Ἀθηνᾶν Βασιλειάδου*** (ναί, ἀλλὰ ψευδώνυμο παίρνουν μόνο οἱ συνδρομηταὶ καὶ τἀδέλφια των μὲ πληρωμὴ 10 δραχμές·) ***Ἀθηνᾶν*** (εὐχαριστῶ πολύ· ἀλλὰ ὅταν θὰ ἐγγραφοῦν, πρέπει νὰ μοῦ γράφουν ὅτι εἶναι ξεσπάθωμά σου, γιατὶ μπορεῖ νὰ τὸ ξεχάσω·) ***Ναυσόπαιδα, Ἰδανισμόν, Ναπολεόνην, Ἀργοναύτην*** κτλ. κτλ.

Αὐγὴν Ἰωαννίδου, Γαβριὰν, Πεταχτούλαν, Φανούλαν Χρυσοχοΐδου (ἔστειλα.)

Εἰς ὅσας ἐπιστολὰς ἔλαβα μετὰ τὴν ***4 Νοεμβρίου***, θἀπαντήσω στὸ ἐρχόμενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 23ου διαγωνισμοῦ. Τοῦ φυλλαδίου τούτου αἱ λύσεις εἶναι δι σταὶ μέχρι 8 Ἰανουαρίου.

696. Λεξίγριφος

Ὅρος γιὰ νὰ σχηματίσῃς
Πράσινο, ὄμορφο, ἀρκεῖ
Σ' ἕνα γράμμα νὰ κολλήσῃς
Κάποια πόλη γαλλική.

Τραπουλέχαρτο

697. Συλλαβόγριφος

Δυὸ νότες βάζεις ***πρῶτα***
Καὶ λέξη γαλλικὴ
Ποὺ τὴ γνωρίζουν ὅλοι
Καὶ γίνεται μιὰ πόλη —
Ἂν δὲν πιστεύῃς, ρώτα—
Ἀλλά... Ἰταλική.

Γκύζης

698. Μεταγραμματισμὸς

Τῆς αὐλῆς τὸ δίποδο
Τὸ κεφάλι ἀλλάζει
Καὶ πῶς ἐγεννήθηκε
Φέτο μᾶς φωνάζει.

Ναυτάκι

699. Ἀναγραμματισμὸς

Δεῖγμα φίλιας... ἀνορθόγραφο
Λιγάκι... τἀναγραμματίζεις
Καὶ γίνεται ἕνα πρᾶγμα ὄμορφο
Ποὺ εὐχαρίστως τὸ μυρίζεις.

Μικρὰ Ἀλσατίς

700. Μαγικὴ Εἰκὼν ἄνευ εἰκόνος

—Τώρα, φίλε μου, θὰ πάγω
Τὸ γλυκὸ αὐτὸ νὰ φάγω,—
Λέει ὁ Τάκης πρὸς τὸν Πῶνο.
Τότε ὁ Πῶνος τὸν ρωτᾶ:
—Τί γλυκό;—Καὶ τοῦ ἀπαντᾶ:
Μὰ σ' τὸ εἶπα παραπάνω!

Μεκεκὲ

701. Τρίαινα

* * * Νάντικατασταθοῦν
* * * οἱ ἀστερίσκοι διὰ
* * * γραμμάτων ὥστε νὰ-
* * * * * γαγινώσκονται:
* Καθέτως, εἰς τὸ μέσον, μέγας βασιλεὺς
* τῆς ἀρχαιότητος· δεξιά, πλανήτης· ἀριστερά, χρονικὴ μονάς· ὁριζοντίως, νῆσος τοῦ Αἰγαίου.

Τσάμπερλιν

702-706. Μαγικὸν Γράμμα

Τῇ προσθήκῃ δύο συναπτῶν συμφώνων, πάντοτε τῶν αὐτῶν, εἰς ἑκάστην τῶν κάτωθι λέξεων νὰ σχηματισθοῦν ἄνευ ἀναγραμματισμοῦ ἄλλαι τόσαι λέξεις:

ἄσμα, εἷς, ὠθῶ, αἰών, οἶος.

Καραμπαμπᾶς

707. Φωνηεντόλιπον ἐκ Ποικίλης Ἀκροστιχίδος

Τὸ πρῶτον γράμμα τῆς πρώτης τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων, τὸ δεύτερον τῆς δευτέρας, τὸ τρίτον τῆς τρίτης καὶ τὸ τέταρτον τῆς τετάρτης ἀποτελοῦν φωνηεντόλιπον γνωμικὸν τοῦ τύπου:

* * * *

τοῦ ὁποίου ζητεῖται ἡ ἀνάγνωσις:

1, Μέγας στρατηγὸς Ἀθηναῖος· 2, Ζῶον φορτηγόν· 3, Ἥρως βασιλεὺς τῆς Ἀττικῆς· 4, Μυθολογικὸν ζῶον τρικέφαλον.

Καπετὰν Μουστάκας

708. Ἐλλιποσύμφωνον

ηεα - ο - ου - εου - ααιε

Νεράϊδα τῆς Σκοτεινιᾶς

709. Γρῖφος

ας τι ι
ας ας τι τι ι ι
ουδ κόπον φ
ας ας τι τι ι ι
ας τι ι

Κατίνα Η. Κεχαγιά

Διὰ τοὺς Γαλλομαθεῖς

710. Devinette

Je suis tout rouge,
Mon cœur est de bois,
Ma queue est ferte,
Mon sang doux et froid.

Ρωματος Πρίγκιφ

711. Sans Voyelles

l - nn - ft - l - frc

Μύρον τῆς Ἄνδρου

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ

οἱ συνδρομηταί μου, ὅταν λήγῃ ἡ συνδρομή των, νὰ τὴν ἀνανεώνουν ἀμέσως, χωρὶς νὰ μὲ ὑποβάλλουν εἰς τὸν κόπον καὶ τὸ ἔξοδον νὰ τὸ ὑπενθυμίζω στὸν καθένα ἰδιαιτέρως. Ἡ ἔγκαιρη ἀνανέωση τῆς συνδρομῆς εἶναι τὸ πρώτιστον χρέος τοῦ καλοῦ συνδρομητοῦ.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

/ Α' — 839 /

Φασουλὴ Φιλόσοφε, Πῶς θέλεις νὰ ξέρω ποιὸς εἶσαι, ἀφοῦ δὲν σὲ γνώρισα ποτέ;

Δὶς ΓΚΛΟΥΚ

/ Α' — 840 /

Ἱέρεια τοῦ Ἰδεώδους, Κυρὰ τῆς Θάλασσας, Νεράϊδα τοῦ Γιαλοῦ, ἀσύγκριτη εὐτυχία θὰ σκορπισῶσι στὸ εἶναι μου ἡ ἀλληλογραφία Σας. Νὰ ἐλπίζω;

Σύσταση: Κυρίαν Φλοῦλη, Μεϊντάνη 9, Ἀθῆναι.

Ἐντελβάϊς

/ Α' — 841 /

Ἀλληλογραφῶ μὲ ὅλα τὰ Διαπλασόπουλα ἐς ἄνω τῶν 15 ἐτῶν. Γράψατε: Δνίδα Ἀρτέμιδα Πολίτου, Καρνεάδου 8-Α, Ἀθῆνας, διά:

Σιλφίδα

/ Α' — 842 /

Ἀνταλλάσσω κάρτες μὲ ὅλους καὶ ὅλες. Δ σις: Ἀναστ. Βουδούρης, Κοπαρισσία.

/ Α' — 843 /

Διευθυνσίς μου ἄλλαξε: Κρίτωνα Παναγόπουλον, Κομνηνῶν 20, Ἀθῆναι.

ΚΛΟΚΑΔ. ὄχι μόνο ΚΑΠΟΙΟΥ ἀποστέλου, μὰ καὶ κάποιου ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ἰδέα ἤταν. Περασμένα μὰ ὄχι ξεχασμένα...

(Καθυστερήσασα) **Κάποιος**

/ Α' — 844 /

Don-Zuan x x x
aporia psaltou vix

Llana

/ Α' — 845 /

Κυρὰ Φροσύνη, Ἔρση Δρόσου, Φιλόσοφη, Ἀστέρω, Βραΐλα, ἀνταλλάσσουμε τετραδιάκια: Μαρίαν Τριανταφυλλοπούλου, Νοσοκομείου 11, Πάτρας.

Σαπουνέφουσκα

/ Α' — 846 /

Πάνικέ: Γὶν πάθατε σὰν ἀγράμματοι, Ἀρχιζιζά, ιο δὲν εἶναι ἡ Πέππα (Διάπλασις ι βέβαια) — Μὰ τί ἀπ' τὶς διευθύνσεις βρίσκετε τὰ ψευδώνυμα; Κρίμα στὸν κόπο σας. Ἤβη, κουράγιο γιὰ τὸ Certificat αἴ, Sophie, τί λὲς καὶ σύ;

Ἀρχιζιζάνιο

/ Α' — 847 /

Σκεπτικιστή, ἀπαντῶ στὴν τριλογία σου ἀποφθεγματικῶς: 1ον) (Fall), «Ὑπάρχουν πτώσεις, ποὺ ἰσοδυναμοῦν μὲ ἀποδεώσεις» (Maurice Barrès). 2ον) (Tax). Ἀσφὲ σὲ μένα κι' ἀκατανόητο στοὺς ἄλλους: "Αν ἡ μύτη τῆς Κλεοπάτρας... Ἐπιτέλους «περισσότερον φῶς» ἀδελφέ: (Goelbe), 3ον) (... Silence). «Ὅστις δὲν φυλάσσει τὰς σκέψεις του δι' ἑαυτόν, δὲν δέναται νὰ συντελέσῃ μεγάλα ἔργα» (Carlyle). "Ὥστε; Silence!!

ΓΟΡΔΙΟΣ ΔΕΣΜΟΣ

/ Α' — 848 /

Βάτραχοι, ὑποθέτω ὅτι θἄχετε σπουδαίους λόγους γιὰ νἄσθε τόσο εἰδικοὶ στὰ ζητήματα τῆς τρέλλας... Ἀναγνωρίζω λοιπὸν τὴν ἀδυναμία μου καὶ δὲν θέλω νἀναμιχθῶ στὰ οἰκογενειακά σας!

ΓΟΡΔΙΟΣ ΔΕΣΜΟΣ

/ Α' — 849 /

«ΠΑΝΙΚΟΣ»

«Θάνατος εἰς τοὺς ἐχθρούς!»

Ἀναμπέλλα—Σιρίγου, Ἐξυπνόφυλα—Γιαννοπούλου, Ἱππότης Δεγκριὲ—Μόσχου, Ἄγνωστος—Μπολωτής, Βάσιγκτων—Κοέν, Σκεπτικιστής,—Παρμενίδης, Βάτραχος 15 = Κόρρης, Κρητικὸς Οὐρανὸς = Κωνσταντίνης, Ξένοιαστος Ἀπάχης—Ἀργυρίου, Ἀνθισμένη Τριανταφυλλιά—Μουτσόπουλος, Πλανεδιὸς Τροβαδοῦρος — Φίτζιος, Χὸρ-χὸρ Ἀγᾶς— Φυρίος. (Ἐτσι τιμωροῦμε ἐμεῖς).

/ Α' — 850 /

ΑΜΦΙΒΙΑ! Δὲν φημίζεσθε οὔτε γιὰ τὸ πνεῦμα οὔτε γιὰ τὴν πρωτοτυπία σας καὶ μὴν ἀπορεῖτε λοιπόν...

ΤΡΟΜΕ (παρωδία ὀνόματος...) Δὲν ἀμφιβητοῦμε τὴν φήμη σας στὴν «Ὀξφόρδη», γιατὶ ξέρουμε τί εἶναι ἐκεῖνος ποὺ συνέταξε τὴν ἀγγελία καὶ ὁ ὅλλος ποὺ πιθηκίζει διαρκῶς... Ὅπως ὅλα ἐκεῖνα ποὺ ἔγραψε σὲ στιγμὲς... παρακρούσεως καὶ αὐτὸ ξυνὸ θὰ τοῦ βγῇ.

ΑΛΛΑ: «Ναί καλα! Ἔτσι τὰ λέει!»

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ ΔΗΛΩΣΙΣ

Μερικοὶ ἴσως παρεξηγήσουν γιατὶ δὲν θ' ἀπαντοῦμε στοὺς ἐκφριολεκτικῶς χαμένους ποὺ εἶχαν τὸ θράσος νὰ τὰ βάλουν μαζί μας, καὶ τὸ θεωρήσουν... ἀδυναμία!) Μὰ δὲν καταλαβαίνουν ὅτι ἀπαντώντας, τοὺς βγάζουμε ἀπὸ τὴν ΑΜΦΙΒΙΑ;

ΠΑΝΙΚΟΣ

Τύποις ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ, Γεωργίου Σταύρου 10, Ἀθῆναι